

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg

Jaargang 4, nummer 5

25 oktober 1983

Ministeries weigeren rentelast te dragen

Tarievenkwestie vertraagt academisering Annadal

Ruzie tussen de ministeries van Onderwijs en van WVC is er de oorzaak van dat minister Deetman op 17 oktober niet heeft kunnen zeggen wanneer het Ziekenhuis Annadal kan worden omgedoopt in (het rijksacademisch) Ziekenhuis Maastricht. Geen van beide departementen wil opdraaien voor de kosten die tijdens de bouwperiode voortvloeien uit de kabinetsbeslissing om zestig procent van de bouwkosten niet via de schatkist, maar de kapitaalmarkt te financieren. De rente en aflossing van dat bedrag (ongeveer 250 miljoen gulden) zal, als het ziekenhuis vanaf 1992 in bedrijf is, via hogere tarieven worden opgebracht, maar Deetman wil eerst de consequenties van die beslissing overzien. Daarnaast ligt er de vraag wat er moet gebeuren met de lasten die tijdens de bouwperiode ontstaan. Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur weigert daarvoor zijn bouwplafond te verhogen en Onderwijs en Wetenschappen wil er evenmin zijn begroting mee belasten.

Dat voor de bouw van een academisch ziekenhuis geld geleend moet worden op de kapitaalmarkt, is volkomen nieuw. Tot dusver financierde de overheid de daarvoor benodigde bedragen uit de begroting van Onderwijs „à fond perdu”, dat wil zeggen: zodat dat daar rente en aflossing voor betaald moesten worden. Op last van de minister van Financiën is Deetman daar van afgestapt, althans voor zestig procent van het totaal benodigde bedrag van 420 miljoen gulden. Bovendien heeft de minister de Projectorganisatie Academische Ziekenhuizen aangekondigd die wijze van financiering voortaan voor alle investeringen in academische ziekenhuizen te laten gelden. Vooruitlopend op de reactie heeft Deetman het Centraal Orgaan voor Tarieven in de Gezondheidszorg (COTG) gevraagd welk tarief in het Ziekenhuis Maastricht berekend moet worden om de rente- en aflossingsverplichtingen te kunnen nakomen. Pas als het COTG een indicatie gegeven heeft over de tarieven, zal de minister de datum vaststellen waarop de overgangperiode van Ziekenhuis Annadal naar Ziekenhuis Maastricht kan beginnen.

De Tweede Kamer heeft in april, toen de motie voor de nieuwbouw met een overgrote meerderheid werd aangenomen, uitdrukkelijk gesteld dat de tarieven in het nieuwe ziekenhuis vergelijkbaar dienen te zijn met die van andere ziekenhuizen. Tijdens een korte persconferentie op 17 oktober zei Deetman te betwijfelen of hij op dat punt de uitspraak van de kamer kan realiseren. Het tarief zal volgens hem echter wel vergelijkbaar zijn met dat van andere academische ziekenhuizen als ook voor hen de financiering à fond perdu wordt afgeschaft. Terloops liet de minister ook horen dat het hele stelsel van rijksbijdragen aan de academische zie-

kenhuizen op de helling staat. Daarmee doelde hij niet alleen op de TVC-operatie, maar ook op een systeem van budgetfinanciering, zoals dat eveneens in de maak is voor algemene ziekenhuizen. Wat voor een besparing hij daarmee denkt te bereiken, staat voor Deetman nog niet vast: „De bedoeling van de budgetfinanciering is primair het beheersen van de kosten in de gezondheidszorg, in casu in de patiëntenzorg bij de academische ziekenhuizen”.

Volgens de financieel directeur van Ziekenhuis Annadal, drs. F. Pistorius, zal een ligdag in Ziekenhuis Maastricht rond de tweehonderd gulden duurder worden als er rente en aflossing over de investeringen moet worden betaald. Momenteel kost een ligdag in een gemiddeld Nederlands ziekenhuis 530 gulden. een dagje Annadal kost 480 gulden. dat is meer dan de andere ziekenhuizen in de buurt vragen, maar dat komt omdat Annadal ongeveer 100 gulden aan rente en aflossing berekent voor recente investeringen, waar de andere niet mee zitten.

Pistorius vindt dat Ziekenhuis Maastricht niet als enige mag worden opgescheept met de verplichting om rente en aflossing in de tarieven te berekenen: „We mogen geen andere behandeling krijgen dan de overige academische ziekenhuizen. Maar stel je eens voor dat het Amsterdams Medisch Centrum rente en aflossing moet betalen. Dan gaat een ligdag daar rond de 1500 gulden kosten! Als het COTG daar niet aan wil, dan moeten wij er niet als enige toe verplicht worden. Maar dat zou betekenen dat Deetman er dan voor moet opdraaien. En daar past hij natuurlijk voor. Dan zou hij bij wijze van spreken kunnen weigeren ons een academisch ziekenhuis te laten worden. Maar dat is natuurlijk ondenkbaar geworden”.

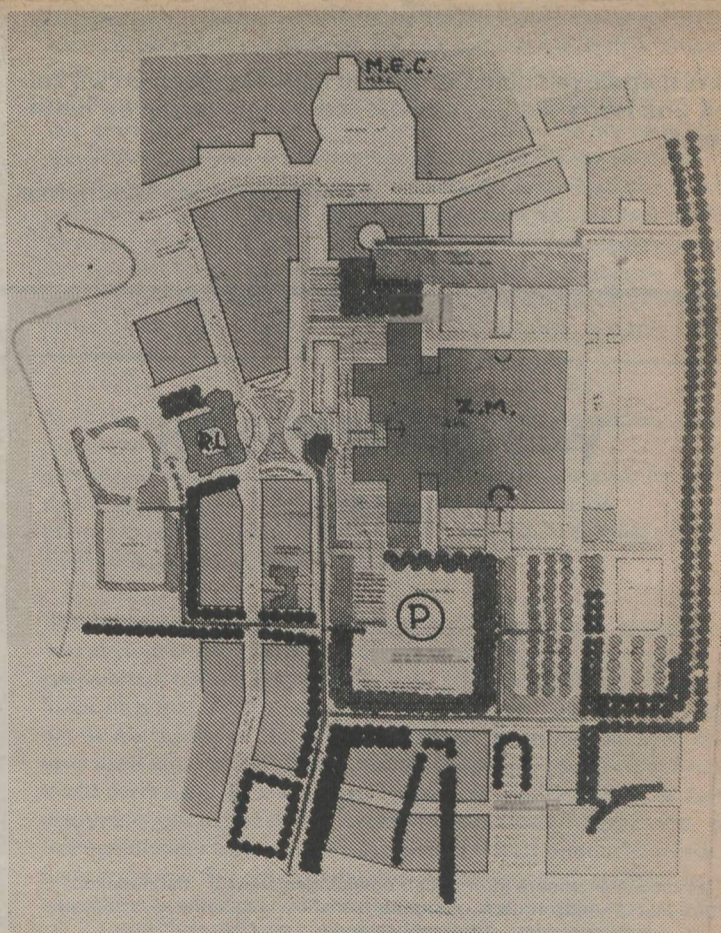
Jacques Herraets

Schot in de nieuwbouw

Een ziekenhuis kun je op twee manieren bouwen, zei minister Deetman, toen hij op 17 oktober het startschot kwam lossen voor de nieuwbouw van het academisch ziekenhuis op Randwyck. Terwijl buiten de storm onheilspellend aan de feesttent rukte, legde Deetman uit dat je eerst kunt wachten totdat de architect een volledig uitgewerkt plan op papier heeft staan of dat je alvast aan het casco kunt gaan bouwen, terwijl de architect intussen rustig de rest van het plan maakt. Op laatstgenoemde manier blijf je bij de tijd en daarom wordt er in Maastricht ook zo gewerkt. Behalve het structuurplan heeft de architect nog weinig zichtbaar gemaakt van het gebouw dat de komende negen jaar vorm moet krijgen. Op nevenstaande tekening is te zien waar het ziekenhuis komt te staan en hoezeer het pas in gebruik genomen gebouw van de universiteit daarbij in het niet valt.

Zoals bekend gaat het ziekenhuis 650 bedden tellen. Of daar nog bedden voor hartchirurgie bijkomen is nog steeds onzeker. Deetman herhaalde tijdens de persconferentie dat daar nu niet over gepraat wordt. Wanneer dan wel? „Dat hangt minder van ons af dan van de Limburgers”, zei de minister en daar voegde de naast hem zittende gouverneur Kremers aan toe: „We wachten

op het goede moment. Dat is nu nog niet gekomen”. Enkele dagen later maakte staatssecretaris van der Reijden bekend dat hartchirurgie alleen in grote centra rendabel kan zijn.

Het verzet dat de afgelopen jaren tegen de nieuwbouwplannen is gerezen, lijkt als sneeuw voor de zon te zijn verdwenen. Alleen de actiegroep GOGEM heeft de minister een open brief gestuurd

waarin hem verweten werd dat hij met zijn toestemming voor de nieuwbouw niet consequent handelde ten opzichte van eerdere uitspraken. De NSEM, die binnen de universiteit het verzet tegen de aard van de plannen altijd heeft geleid, heeft nog wel geprobeerd een actie op 17 oktober te organiseren, maar is er niet in geslaagd haar leden daarvoor te mobiliseren. Sic transit...

Brieven

Niet-Universitaire
Geneeswijzen

Open brief aan Onderwijscommissie van de Faculteit der Geneeskunde

Er is aan onze kant wat verwondering en irritatie ontstaan over het contact tussen de Medische Faculteit, i.h.b. de O.C. en het Experimenteel Onderwijsproject „Niet-Universitaire Geneeswijze” (N.U.G.). In juni 1982 werd het N.U.G.-rapport ingediend met een begeleidend schrijven (mede gericht aan de O.C.). Dit verdween in het archief en werd op ons aandringen eindelijk - maanden later - besproken binnen de O.C. Begin 1983 werd een aantal mensen van de O.C. opgedragen een samenvatting van het rapport te maken. De N.U.G., Jaap van der Wal en Piet Kerkhof werden hierbij aangewezen als „adviseurs”, helaas zijn zij nooit uitgenodigd. Ook na herhaald telefonisch verzoek vanuit N.U.G. is het niet mogelijk gebleken

(of was hiertoe geen bereidheid?) om tot een gesprek te komen. Ondertussen was er wel een financiële begroting ingediend. Mede dank zij persoonlijke inzet van o.a. Marijke van Santen werd deze begroting goedgekeurd (d.w.z. de helft, niemand binnen de M.F. maakte zich druk om het feit dat de andere helft door de A.F. was afgewezen). Er werd een aantal bijna onmogelijke eisen gesteld (bijv. vooraf overleg over lezingen, terwijl het geld pas tijdens de lezingencyclus beschikbaar kwam); terwijl het overleg met de desbetreffende persoon hierover onmogelijk bleek in verband met zijn bereikbaarheid. Ook hier was een persoonlijke interventie van Marijke van Santen noodzakelijk om te toegewezen subsidie beschikbaar te stellen.

In de tussentijd werd in een brief (B.O. 83-14123A) aan de heer Hemker gesteld: „Besloten is om een op korte termijn achtereenvolgens vertegenwoordigers van de commissie Verwetenschappelijking Curriculum, de capaciteitsgroep Medische Ethiek & Wijsbegeerte en de NUG uit te nodigen om te bespreken in hoeverre tot een vorm van samenwerking is te komen”. De brief was gedateerd op 16 maart 1983. Tot nu toe heeft de NUG geen uitnodiging gehad.

Bloктоetsen te koop

Sinds bloктоetsen van de Medische Faculteit een twijfelachtig resultaat, behaald bij de voortgangstoetsen, op positieve wijze kunnen beïnvloeden, is er een levendige handel ontstaan in oude bloктоetsen. De toetsen zijn immers nagenoeg identiek aan die van voorafgaande jaren.

Bloктоetsen waren tot voor kort enkel bestemd voor de student zelf om een indruk te krijgen van zijn in het blok verworven kennis, een soort zelfevaluatie dus. De examencommissie heeft vorig studiejaar echter besloten om in geval van twijfel omtrent het kennisaspect van een student ook de resultaten van zijn

bloктоetsen mee te laten wegen. Zo kan nu een twijfelachtig resultaat door goed gemaakte bloктоetsen tot voldoende omgebogen worden. Op het eerste gezicht lijkt het voor iedereen een gunstige regeling: Je beoordeling kan er alleen maar beter op worden. Toch zijn er een aantal haken en ogen. Ten eerste is de kwaliteit van de gestelde vragen niet altijd even hoog, iets waartegen van studentenzijde vaker geprotesteerd is. Het grootste bezwaar is echter het feit dat elk jaar de studenten hetzelfde vragenformulier wordt voorgelegd. Aangezien iedereen na het maken van zijn bloктоets het vragenformulier en de antwoordsleutel mee naar huis mag nemen, kan een bevriende oudere-

jaars dus goed van pas komen. Tamelijk sneu is dit voor de zwak scorenden die geen beschikking over oude toetsen hebben, des te meer omdat de gemiddelde score van de jaargroep uitgangspunt is voor een al of niet voldoende beoordeling. Echter niet getreurd, want op een van de informatieborden in het hoofdgebouw biedt een student onder vermelding van een telefoonnummer al zijn bloктоetsen te koop aan (prijs n.o.t.k.).

Vals spelen

Drs. Bart Kolle, secretaris van de Vaste Commissie voor de Examen vindt dit een ontwikkeling die uiteindelijk niemand baat: „De student houdt ons, maar vooral zichzelf voor de gek. Toch zal er bekeken worden welke omvang dit vals spelen heeft aangenomen en zonnig zullen er veranderingen komen. Hoelang studenten nog voordeel kunnen hebben van een investering in bloктоetsen is moeilijk te zeggen, maar reden voor al te veel pessimisme lijkt er niet.

Maurice van der Sangen

ZWO presenteert 'Huygens-programma'

Weeshuis voor superbegaafden

In de komende zeven jaar valt binnen het wetenschappelijk onderwijs nauwelijks één vacature van betekenis te verwachten. De daardoor op handen zijnde vergrijzing van de zittende wetenschappelijke staf en de geringe mogelijkheden elders wetenschappelijke ervaring op te doen hebben geleid tot het ontstaan van een „verloren generatie”. De Nederlandse organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO) wil met een nieuw steunprogramma „aspirant-genieën” in staat stellen een wetenschappelijke carrière op te bouwen.

ZWO trekt in 1983 twee miljoen gulden uit om een selecte groep gepromoveerde onderzoekers in staat te stellen een wetenschappelijke carrière op te bouwen, waarbij de kandidaat (aspirant-genieën in de leeftijdscategorieën 25 tot 35 jaar) bij zijn aanvraag duidelijk moet maken dat de ZWO-steun de enige kans is op passende arbeid. Het

moet gaan om mensen die anders geen vooruitzichten zouden hebben op werk dat recht doet aan hun wetenschappelijke kwaliteiten, aldus prof. mr. W.F. de Gaay Fortman, voorzitter van het bestuur van ZWO.

Verloren generatie

ZWO beoogt met het Huygens-programma de universiteiten en hogescholen in de jaren negentig van passend nieuw personeel te kunnen voorzien, daar het te verwachten uitblijven van betekenisvolle vacatures en de daarmee verband houdende vergrijzing van de wetenschappelijke staf én de praktisch afwezige alternatieven elders wetenschappelijke ervaring op te doen, hebben geleid tot het ontstaan van een „verloren generatie” jonge wetenschappers.

Het is niet uitgesloten dat het wetenschappelijk onderwijs in ons land door het ontbreken van voldoende kansen op de arbeidsmarkt, nauwelijks wetenschappelijk rendement zal opleveren, waarbij niet alleen de middelmatige doctorandi, meesters en ingenieurs geen onderzoeksbaan zullen kunnen vinden, maar ook de allerbesten voor de wetenschap verloren dreigen te gaan. Op deze laatste groep richt zich het Huygens-programma, waarbij het gaat om de zeer knappen in de wetenschap; „de tien met twee griffels”, jongelui die in vrijwel alles uitblinken, aldus de Gaay Fortman.

Allerbesten

Binnen ZWO leeft de verwachting dat in de jaren negentig de vergrijzing binnen het Nederlandse wetenschappelijke onderwijs zijn climax zal vinden in ruime aantallen pensioneringen. De vacatures die dan ontstaan kunnen gevuld met de eerste lichting Huygens contractanten. Daarop neemt ZWO nu reeds een voorschot door alleen de besten toe te willen laten. Het geld voor het Huygens-programma komt rechtstreeks van de overheid, die komend begrotingsjaar zo'n 204 miljoen gulden subsidie verlenen.

Walter van Bree

Op 12 oktober namen wij met droefenis kennis van het overlijden van onze medewerker

Harry Bruls

Ons medeleven gaat uit naar de nabestaanden en wij zullen ons Harry als een gewaardeerd collega blijven herinneren.

Capaciteitsgroep Biochemie

wettenreeks

VERMANDE

juridische en andere informatie - opleidingsmateriaal - handboeken - formulieren - tijdschriften - computerdiensten - databanken - drukwerk - mailingservice - adressenbestanden - speciale projecten

koninklijke vermande bv

Bel 02550 - 1 90 13 voor nadere informatie of toezending catalogus
Postbus 548 - 1970 BA IJmuiden

Paartjes

Te koop medische boeken: The Merck Manual; A Companion to Medical. Studies volume I, volume III part I en 2. W. Heggen, Kleine Looiersstraat 8.

Te huur: etage in centrum Maastricht. Ruime kamer, keuken, w.c., douche. Inlichtingen: R. de Vet, Carré, tst. 143.

Twee kamers van 3 bij 4 te h. voor rustige intellectueel. Met kook- en badgelegenheid. Voor bewoning of retraite. Omg. Epen. Tel. 020-719360 of 04455-2004.

Te leen gevraagd ten behoeve van cursussen voor studenten en medewerkers: 2 strijkijzers, 2 strijkplanken, 6 elektrische kookplaatjes. Aan te bieden bij: Juliette Creemers, Dienst Studentenzaken, kamer 027 Hoofdgebouw, tel. 888306.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:

Tongersestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Telefoon: 043-888319
(doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur:

Wim Hermens (voorzitter),
Kees Schröder (penningmeester),
Jacques Heijen (buitenuiversitair lid),
Evelyn de Leeuw
(redactieafgevaardigde)

Redactie

Walter van Bree, Ton Hamelers,
Jacques Herraets (eindredacteur),
Evelyn de Leeuw, Appie Luermans,
Maurice van der Sangen, Luc de Witte.
Redactie-assistente:
Edith Goppel
Koördinator Voorlichting:
Sjonk Ritmeester
Grafische vormgeving:
Guus van Rooy
Foto's: Hans van Dijk,
Coen van der Gugten,
fotopersburo Widdershoven
Tekeningen: Pascal Oost

Druk: Limburgs Dagblad, Heerlen

Advertenties

Advertenties (behalve Paartjes):
Yvonne Stevens, toestel 302
Tarieven op aanvraag
Paartjes opgeven bij de redactie.

Abonnement

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,- per jaar.

Universitaire Pers

Observant maakt deel uit van het landelijke samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), THB (Tilburg), TH-berichten (Eindhoven), THT-nieuws (Twente), KU-nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad (Utrecht), Universiteitskrant (Groningen) en Wageningen Hogeschoolblad (Wageningen).

UP-korrespondenten: Bert Bakker,
Lin Tabak.

Voorstel aan minister Deetman:

Iedere studie z'n eigen prijs

We moeten in de toekomst meer zelf bijdragen aan de kosten van ons onderwijs, vooral van het hoger onderwijs. Dat is althans de konsekwentie van voorstellen van het Instituut van Onderzoek van Overheidsuitgaven. Het Instituut probeerde in opdracht van de minister van onderwijs meer samenhang te brengen in de school-, cursus- en collegegeldheffingen. Het resultaat is een nieuw pleidooi voor het profijtbeginsel. En voor sturing van studentenstromen door middel van de prijs.

De toegangsprijs voor het onderwijs, konstateert het Instituut is het resultaat van allerlei politieke beslissingen en motieven, zelden van konsekwent beleid. Neem het collegegeld. Begin jaren vijftig verlaagde het kabinet-Drees dat tot 200 gulden om de drempel voor de lagere inkomens te verkleinen. Onder Biesheuvel ging het weer omhoog, naar 1000 gulden, uit nood en ter compensatie van de geldontwaarding. Den Uyl halveerde het in 1974, als eerste stap naar algehele afschaffing. Onderwijs is een gemeenschapsvoorziening, luidde de redenering, en moet door de Staat betaald worden. Maar die afschaffing werd gekoppeld aan een nieuw studiefinancieringsstelsel en kwam er dus niet. Wel kwam er een nieuwe regering, Van Agt 1, die het profijtbeginsel uit de kast haalde en het collegegeld verhoogde tot 750 gulden. Minister Deetman liet het met terugwerkende kracht de prijsontwikkelingen volgen en kwam, vorig jaar, uit op 1026 gulden. Die

verhoging werd vervolgens door de kamer gehalveerd, omdat het beoefde studiefinancieringsstelsel er nog steeds niet was.

Bij al die machinaties speelden de werkelijke kosten nauwelijks een rol. Die kosten zouden in de visie van het Instituut juist richtlijn moeten zijn. Niet de enige richtlijn. Profiteert alleen de student, dan betaalt hij zelf. Profiteert de samenleving mee, dan subsidieert de overheid ook. Stelt de overheid, uit economische, emancipatorische of andere motieven prijs op een bepaalde onderwijssoort, dan betaalt ze mee in de exploitatiekosten. Zo is de hoogte van het schoolgeld ook een uitstekend middel om de studententoeleef te regelen. Tenslotte is er nog het kisisargument. Als de schatkist leeg is mag de overheid zelfs aan schoolgeldplichtigen een eigen bijdrage vragen.

De uitkomst in guldens van deze theorie zal voor elke schoolsoort anders zijn. Bij lagere opleidingen is het nut voor de gemeenschap in het algemeen groter. Als de mensen hun belastingformulier niet kunnen invullen en geen reclameboodschappen lezen raakt de economie ontwricht. Verschillen aanbrengen in schoolgeld om de toeloef te sturen heeft ook niet zoveel zin. Schoolgaan is meestal verplicht en de keuze voor de schoolsoort wordt bepaald door studiekeuzeadviezen. Bij het tertiair onderwijs ligt dat allemaal anders. De keuzevrijheid van de student is groter, dus sturen via de toegangsprijs als extra middel naast de machtigingswet kan effect hebben. Het eigen voordeel van de student is ook groter. Afgestudeerden van het hoger en wetenschap-

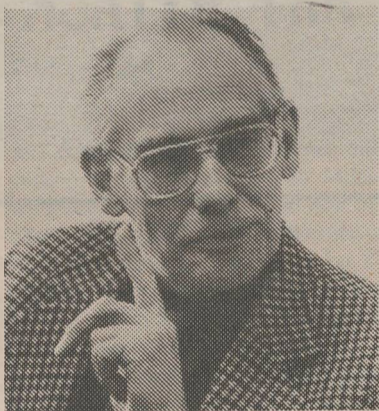
pelijk onderwijs behoren tot de best gesalarieerden en lopen de kleinste kans werkloos te worden. Studenten in het hoger onderwijs betalen nu 4,5 tot 5 procent van de kosten. Dat moet veranderen, en wel gedifferentieerd naar dure en goedkope opleidingen en naar meer en minder gewenste. Een medicijnenstudie wordt dus duur, zeker bij een artsenoverschot. Een studie geschiedenis zal goedkoper zijn. Voor een studie aan de Open Universiteit zal nog minder cursusgeld betaald hoeven worden. Bijkomend voordeel: de Open Universiteit wordt aantrekkelijker voor de student en zal haar opzet als „decreasing cost industry” kunnen waarmaken.

Dergelijke cursus- en collegegeldverhogingen staan haaks op een andere overheidsdoelstelling: gelijke kansen voor arm en rijk. Dat principe wil het onderzoeksinstituut echter niet via de toegangsprijs maar via de studiefinanciering veilig stellen. Een studiefinancieringsstelsel met een beursgedeelte dat afhankelijk is van het inkomen van de ouders en voor de overige studenten de keus tussen een rentedragende lening en de portemonnee van pa en ma. Daarmee is de mogelijkheid van ouder-onafhankelijkheid ook geregeld. Een probleem bij de hogere collegegelden en de rentelening is de grotere studieschuld. Wie kan in deze onzekere tijden wat terugbetalen? „Een koppeling aan het belastbaar inkomen van de 'afgestudeerde' lijkt ons onnodig” schrijft het Instituut.

Lin Tabak/UP

Twee kapiteins voor Algemene Faculteit

Prof. dr. Foppe Ten Hoor wordt de nieuwe dekaan van de Algemene Faculteit. Hij volgt prof. dr. Vorst op, die onlangs tekennen heeft gegeven dat hij zijn termijn liever voortijdig beëindigde. De faculteitsraad heeft verder als bestuursleden benoemd prof. mr. Frans van Wijmen, dr. Jan Boots en drs. André Meijer. Studentenadviseur wordt mw. L. Crasborn.

Foppe Ten Hoor

Het nieuwe bestuur wordt geconfronteerd met een berg problemen. Ten Hoor, die de portefeuille Onderzoek/Wetenschapsbeleid onder zijn hoede heeft genomen, zal allereerst te maken krijgen met de bedreigingen die de sociaal-wetenschappelijke tak van het interfacultair georganiseerde onderzoek boven het hoofd hangen in het kader van de voorwaardelijke financiering en vooral de TVC-operatie. Verder moet het bestuur ervoor zorgen dat eindelijk de studierichtingen Biologische en Geestelijke Gezondheidskunde worden binnengehaald, voordat zij sneuvelen in de concurrentieslag die de nieuwe gezond-

Jan Boots

heidskundige studies (Deetman heeft op drie plaatsen nieuwe toegevoegen) met elkaar gaan leveren. Tegen die achtergrond is het ook bedenkelijk dat Sociale Gezondheidskunde dit jaar met 170 studenten ruim onder de numerus fixus van 200 eerstejaars is gebleven. Tenslotte is er nog steeds geen duidelijkheid over de tweede fase, terwijl een groot aantal studenten dit jaar de eerste fase gaat afsluiten. In de volgende aflevering van Observant hopen wij uitgebreid op de problematiek van de algemene Faculteit terug te komen.

J.H.

Big Brother is not just watching

Aan de Amsterdamse hoogleraar Brüll werd bij zijn afscheid op 2 september een bundel aangeboden, waarin o.a. een opstel van Reuvers, directeur van 's Rijks Belastingen te Amsterdam. Deze schrijft ondermeer dat de belastingdienst „klantgericht” zou moeten werken, door middel van het onderscheiden tussen brave en niet-brave belastingplichtigen. De computer zou hierbij grote diensten kunnen bewijzen, na invoering van een fiscaal nummer voor iedere belastingplichtige. Privacy-problemen veegt Reuvers van tafel: „Het fiscaal nummer biedt de mogelijkheid om voorhanden gegevens sneller en doelmatiger bij elkaar te brengen. Invoering brengt op zich geen vermeerdering van gegevens met zich mee. De goedwillende burger kan er dus geen nadeel van ondervinden.” Men kan zich afvragen wat men moet doen om nog ooit als braaf te gelden nadat de computer eenmaal uitgemaakt heeft dat men niet-braaf is. In een Hier en Nu-uitzending, op 3 oktober, over het Zweedse Fobalt-systeem, werd duidelijk aangetoond dat een aantekening in de trant van „niet-braaf” met geen mogelijkheid meer uit de gegevens te verwijderen valt, zodat het volstrekt brave individu dat door administratief feilen met zo'n aantekening wordt opgezadeld, daar de rest van zijn burgerleven plezier van zal hebben, terwijl het bovendien heel goed mogelijk is dat hij niet eens weet dat er zo'n aantekening in zijn persoonlijk dossier zit. Hebt u als „goedwillende burger” niets te vrezen? Ook in Nederland wil men, behalve het sociaal-fiscaal (SoFi) nummer, iets invoeren dat sterk naar Fobalt riekt: een landelijke bevolkingsadministratie (LBA), te initiëren in 1984 (omineus, omineus!), evenals Fobalt en SoFi bestaande uit een samenbrenging van uiteenlopende gegevensbestanden in één superdatabank.

Dergelijke systemen leiden onvermijdelijk tot gebruik van gegevens voor doeleinden waar die gegevens niet voor verzameld zijn. Bestanden als Fobalt en LBA maken het voorts mogelijk, neen, zij zijn er zelfs op gericht, een volkstelling te houden zonder het volk iets te vragen. Raar, nietwaar? Reuvers' sussende opmerkingen dat centralisering en combineren „geen vermeerdering van gegevens” tengevolge hebben, raken dan ook kant nog wal: het gaat immers nooit om het enkele hebben van gegevens. We hebben het toch niet over het verzamelen van suikerzakjes of portretten van de vorstin?

Het gaat steeds om het gebruik (of misbruik) maken van gegevens door degenen die toegang hebben tot het bestand. En wie heeft er toegang? In beginsel iedere bezitter van een telefoon, een terminal en een beetje geduld: inmiddels is wel aangetoond dat een computerinbraak wel zeer eenvoudig is, en niet uitgesloten kan worden. En hoe centrale de gegevensopslag, hoe vruchtbaarder de inbraak. Maar als u een „goedwillende burger” bent, hebt u toch niets te vrezen? Het laat zich aanzien dat „goedwillend” slechts zijn degenen die, om met Brüll¹⁾ te spreken, ervan uitgaan dat „rechtvaardig is wat de wetgever besluit”, die, om met Wisselink²⁾ te zeggen, zich overleveren „aan de almacht van een verzameling van overheids- en private bureaucratieën welke niet langer steunen op het „God zij met ons”, maar op „de computer zegt dat het goed voor u is”.

Al 15 jaren wachten we op een deugdelijke privacy-wetgeving. Om die reden is een oud plan, de invoering van een centrale personenadministratie (CPA), nog steeds niet uitgevoerd: De CPA mocht niet ingevoerd worden zonder om voorafgaande privacy-wetgeving heen te fietsen: CPA of LBA, wat maakt het uit? Etikettenzwendel. Als u het mij vraagt.

Bestuurders willen efficiënt, doelmatig en opportuun besturen, en vooral controleren. Want hoe meer wetgeving, hoe meer er te controleren valt, en hoe moeilijker de coördinatie en de uitvoering. Maar men mag nooit vergeten dat men niet bestuurt om te besturen, dat de overheden er zijn bij de gratie van de burgers en geen doel opzichzelf zijn, dat doelmatigheid en rechtvaardigheid elkaar vaak slecht verdragen. Ik heb al eens opgemerkt³⁾ dat een totalitair regime doorgaans een prima bestuurbaarheid, althans een bureaucratie- en technocratenparadijs met zich meebrengt. Heeft bestuurbaarheid een hoog rechtvaardigheidsgehalte? Een controlerend geneesheer sprak eens tegen een dolgedraaide ambtenaar: „Ach mevrouw, ik zie het al: u wilt de wereld verbeteren, u wilt dynamisch beleid maken. U wilt effectief werken. Dan moet u niet bij de overheid zijn, en dat is maar goed ook! Stel je voor! Een efficiënt overheidsapparaat! Dat hadden ze in Duitsland, 40 jaar geleden”.

¹⁾ Weekblad voor fiscaal recht, 1981, blz. 1169

²⁾ Maandblad belastingbeschouwingen, 1979, nr. 7/8

³⁾ losbladig fiscaal weekblad Fed., 2 juli 1981, IB'64: art. 46:512 e.v.

Peter J. Wattel

Portier wil de deur niet achter zich dicht doen

Zéér tegen zijn zin moet de avondportier van het Biomedisch Centrum, Hein Scholte, op 1 januari a.s. met pensioen. De 67-jarige Scholte, die sinds 1977 elke avond van vijf tot half tien de toegang van het BMC in de gaten houdt wil graag nog drie jaar blijven tot hij zeventig wordt. Een groepje BMC'ers dat zeer tevreden is over de diensten van de portier, heeft een handtekeningakte georganiseerd die in een mum van tijd zeventig handtekeningen opleverde onder de eis „Avondportier Scholte moet blijven”.

Een van de initiatiefnemers van de actie, Paul Dévilée, heeft het College van Bestuur gevraagd hem toe te laten tot de collegevergadering van 1 november, waarin de kwestie van de verlenging van Scholte's aanstelling op de agenda staat. Dévilée wil bij die gelegenheid het College de

handtekeningenlijsten overhandigen.

Volgens Dévilée, die tevens voorzitter is van de Commissie Personele Zaken in de Universiteitsraad, is het de initiatiefnemers er niet alleen om begonnen Scholte te behouden vanwege zijn persoonlijke kwaliteiten, maar ook om de universiteit een uitspraak te laten doen over de vraag wat er moet gebeuren met mensen die tegen de pensioengerechtigde leeftijd lopen. „De vraag wat je moet doen met mensen die met pensioen moeten, maar niet willen, is al eens eerder in de discussie over het personeelsbeleid opgeworpen maar nooit afdoende beantwoord. Dat kan dan nu gebeuren”. Twee andere initiatiefnemers, Ton van den Boogaard en Paul Stalenhoef, illustreren uitvoerig wat de BMC'ers die 's avonds door willen werken, allemaal moeten missen als Scholte vertrekt. Als er een schaaop op zijn rug ligt in de wei voor het BMC, weet Scholte dat er niets aan de hand is en zet hij het schaaop

rechttop. Als iemand 's avonds laat wil weten hoe hoog een kolom staat bij een proefneming, dan is Scholte niet te beroerd om even te gaan kijken en de stand door te bellen. Als iemand tot half elf wil doorwerken, wil Scholte ook nog wel een uurtje langer blijven.

Dat alles zal volgens hen niet meer mogelijk zijn als Scholte wordt vervangen door een uitbundig geuniformenteerde bewaker van de firma Intergarde, die bovendien om acht uur de deur op slot zal doen, als het plan om te bezuinigen op de portiersdiensten doorgaat. Maar het hoofd van de Dienst Civiele Zaken, Michel Lambriex, Scholte's diensthoofd dus, waarschuwt ervoor dat het een misverstand is te denken dat Scholte vervangen wordt door een man van Intergarde.

Er staan twee interne kandidaten klaar om de plaats van Scholte over te nemen, maar dat wil nog lang niet zeggen dat die plaats vrijkomt. „Daar moet het College van Bestuur over beslissen. Het probleem

van oudere mensen die erg tegen hun pensionering opzien heeft zich in deze jonge universiteit nog nauwelijks voorgedaan en zolang er niets aan dat probleem is gedaan valt er wel iets voor te zeggen dat je zo iemand niet zomaar naar huis stuurt. Maar er zit ook een keerzijde aan de zaak: Scholte schuift het probleem nog eens drie jaar op en je hebt als universiteit ook een bepaalde verantwoordelijkheid tegenover jongeren die na hun schooltijd helemaal niet aan de slag kunnen.” Volgens Lambriex zal de vervroeging van de sluitingstijd van het BMC naar acht uur geen grote bezwaren opleveren voor het handjevol mensen dat na die tijd nog wil blijven werken: „Er zijn sleutels genoeg van het gebouw. Die kunnen de mensen net zo goed gebruiken”. Intussen wacht Scholte zelf in angstige spanning op de beslissing van het College van Bestuur. Als die negatief uitvalt, breekt voor hem een verschrikkelijke tijd aan, verzekert hij met een kikker in de keel: „Vreselijk, als dat doorgaat. Ik heb laatst geprobeerd een tijdlang thuis te blijven om te weten te komen hoe dat voelt na je pensionering. Verschrikkelijk. Ik vloog binnen de kortste keren tegen het plafond. Na twee weken ben ik weer gauw teruggekomen, want ik dacht dat ik gek werd. Ik verdien met dit werk twaalfhonderd gulden per maand, minder dus dan ik van de AOW kan krijgen, maar ik zal dit baantje nooit kunnen missen. En waarom zouden ze me niet door laten werken? Reagan is op zijn zeventigste tot president gekozen”.

J.H.

Voor Algemene-Wetenschappelijke Boeken

BOEKHANDEL Bergmans

Nieuwstraat 9 - 6211 CR Maastricht

* Nieuw in ons assortiment:

Een grote collectie

JURIDISCHE BOEKEN

ART ATTACK

ART ATTACK ART ATTACK

is een zaak, die gespecialiseerd is in houten en aluminium lijsten voor inlijstingen in alle maten. Het aanbod van aluminium lijsten bestaat uit ruim 60 varianten in vele kleuren.

heeft een collectie van vele al of niet ingelijste kunstposters en kunstkaarten.

is gevestigd: Tongersstraat 12, Maastricht, ☎ 043-51115 en is van dinsdag tot en met vrijdag geopend van 12 tot 18 uur en op zaterdag van 12 tot 17 uur.

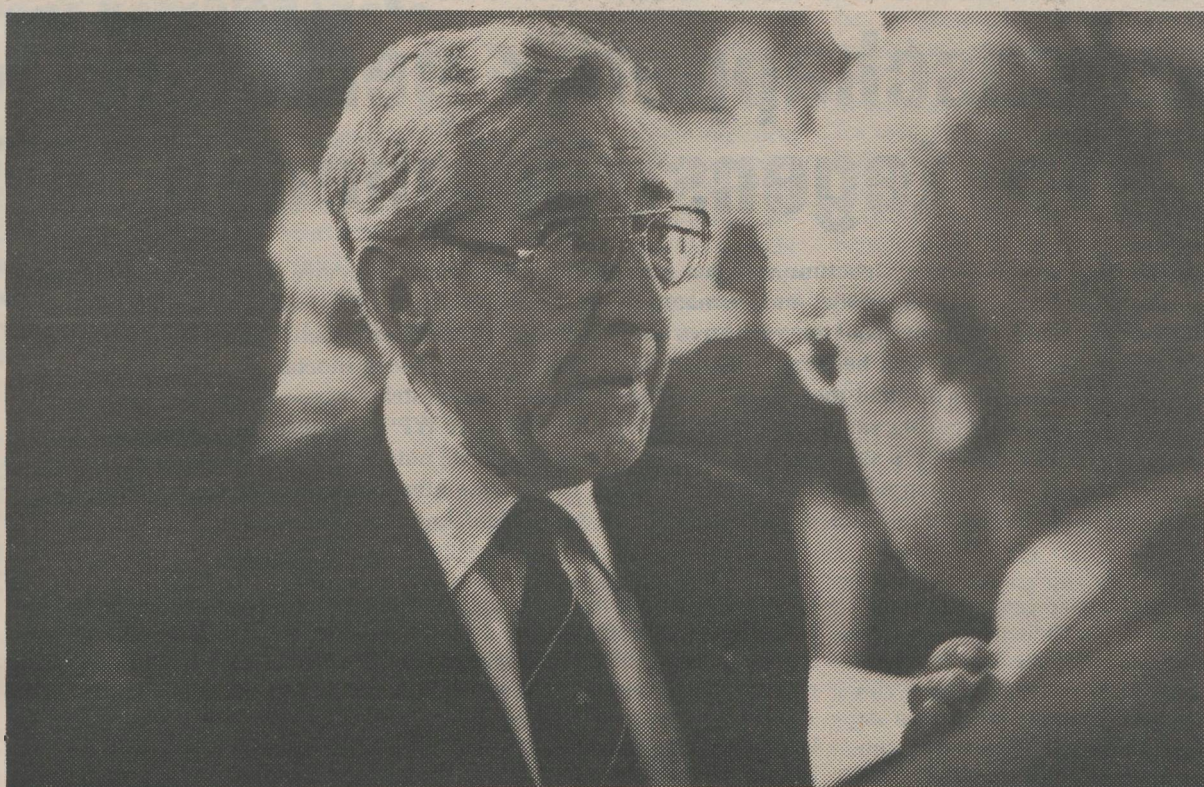

banque de paris et des pays-bas n.v.

..... voor al Uw bankzaken.

Vrijthof 17 B, Maastricht

Van Campen blijft persoonlijk adviseur van Deetman

„Deetman is als de dood dat de koppensnellerij opnieuw losbreekt”

„Toen ik in december 1980 bij Pais en mevrouw Veder-Smit vandaan kwam, die me vroegen of ik de Begeleidingscommissie wilde voorzitten, belde ik meteen naar Verheij, want ik wilde hem spreken. Toen hoorde ik dat hij de volgende dag naar Amsterdam zou gaan om surséance van betaling te vragen voor het ziekenhuis Annadal. Dat kon natuurlijk niet. We zijn toen in Utrecht samen met nog een paar anderen bijeen gekomen en ik heb tegen Verheij gezegd: als je surséance aanvraagt, dan begin ik niet, dan ga ik weer terug naar Pais. Gelukkig hebben we Verheij toen kunnen overtuigen en hem dat plan uit zijn hoofd kunnen praten. Moet je je eens voorstellen wat voor een absurde situatie er ontstaan zou zijn als het wel was doorgegaan! Ik begrijp Verheij natuurlijk wel; hij kon bijna niets anders meer doen tegenover de bank die al zoveel krediet had moeten geven zonder dat die zaak door het ministerie geregeld werd.”

Overgangperiode

Ons gesprek vindt in eerste instantie plaats op 3 oktober, bijna twee weken voordat Deetman in Maastricht de commissie officieel zou dechargeren. Van Campen rekende er toen nog op dat de minister op 17 oktober een datum zou noemen voor de overgang van Annadal naar Ziekenhuis Maastricht: „In beginsel zie ik de mogelijkheid om op 1 januari 1984 de overgangperiode te laten ingaan”. Maar Deetman noemde op 17 oktober geen datum, want er lag nog een belangrijke kwestie die opgelost moest worden: de tariefstelling in het nieuwe ziekenhuis. Omdat op last van collega Ruding zestig procent van de bouwkosten van het ziekenhuis op de kapitaalmarkt moet worden geleend, zal er rente en aflossing door iemand betaald moeten worden, maar door wie? Als andere academische ziekenhuizen nooit een cent daaraan kwijt zijn geweest, omdat zij rechtstreeks door het ministerie van Onderwijs zijn betaald, kan Ziekenhuis Maastricht onmogelijk anders behandeld worden, vindt Van Campen ook, als ik hem 'n paar dagen later opbel. „Dat bedrag

moet op de een of andere manier worden gecompenseerd, zolang de andere academische ziekenhuizen niet op dezelfde manier behandeld worden. Dat zal over een jaar of vijf ook het geval zijn, heb ik begrepen, maar intussen mag je Maastricht niet daarop vooruit laten lopen. Wij hebben heel duidelijk gezegd: dat mag je nooit doen, dan verpest je de hele naam van je ziekenhuis, je krijgt de ziekenfondsen over je heen en wat al niet meer. Het is absoluut onaanvaardbaar dat daardoor de tarieven moeten worden verhoogd. Maar de zaak zit goed vast, heb ik in Den Haag gehoord. Volksgezondheid wil niet betalen, want Van der Reijden is ingehuurd om drie miljard te bezuinigen en dat bedrag wil hij absoluut bereiken. Deetman heeft me 17 oktober nog gezegd dat wat hem betreft op 1 januari aanstaande de overgangperiode kan ingaan, maar dat hij de zaak van de tarieven niet in de hand heeft. Ik denk dat uiteindelijk in de ministerraad de knoop door zal worden gehakt en ik denk ook dat Lubbers daar aan te pas komt.”

Heeft Van Campen nooit de indruk gehad dat hij te maken had met een partner – het ministerie – die eigen-

ter niet met al die ellende gezeten. Dan hadden we nu met een ziekenhuis van achthonderd, dus geen duizend bedden gezeten. Daar zouden we niet van dood zijn gegaan. Nu is het geld veel krappere, dus moet alles wat kleiner en zitten we op 650 bedden. Dat is ook helemaal geen ramp. Als het nodig blijkt kun je er in een volgende generatie nog wel tweehonderd bedden bijtoveren. Ik vind het echt niet onverstandig als je de kosten van de gezondheidszorg probeert te drukken door het aanbod te verkleinen. Dat is de enige manier waarop je die kosten kunt beheersen. Tragischerwijze is het nog altijd zo, dat elk nieuw aanbod in de gezondheidszorg een nieuwe vraag schept. Ik heb het hier in Nijmegen ook meegemaakt, toen er een academisch ziekenhuis moest komen. De zittende specialisten in het ziekenhuis raakten helemaal in paniek, maar als er ergens een nieuwe praktijk bijkwam, was die binnen enkele maanden vol, zonder dat de andere daar iets van merkten.”

Koppensnellerij

Van Campen toont zich ingenomen met het plan dat Deetman dit voorjaar heeft gelanceerd om de medische faculteiten van de RL en van de VU zich speciaal te laten oriënteren op de eerste lijns gezondheidszorg. „Ik denk dat dat een heel goede zaak is, die heel wat problemen in de gezondheidszorg kan oplossen. We zitten met het probleem van de veel te grote afstand tussen de patiënt en de huisarts en de nog veel grotere afstand tussen de patiënt en de specialisten. Ik ben er helemaal van overtuigd dat er uitstekende perspectieven in dat plan zitten. De volwaardigheid van Maastricht wordt daar echt niet door in gevaar gebracht. Die bedoeling heb ik nooit bij iemand kunnen constateren. Vooral het conclaaf in Epen heeft me daarvan overtuigd. Ik heb daarna ook een persoonlijk briefje naar Deetman gestuurd om hem te laten weten hoezeer ik het waardeerde dat de mensen uit Den Haag de zaak van Maastricht zo open en eerlijk benaderen. Voor mensen als Kramer en Van Londen (directeur-generaal van Volksgezondheid-JH) liggen de conclusies van Epen ook vast, dat merkte je. Daarom ben ik ook zo blij dat er eerder dit jaar zo'n duidelijke uitspraak over het ziekenhuis is gedaan. Zolang die er niet lag, werden er allerlei buitenparlementaire acties ondernomen, die binnen het departement dankbaar werden aangegrepen om de boot af te houden. Van Deetman durf ik niet te beweren, maar wel van zijn directeur-generaal In 't Veld, dat die van meet af aan niet geïnteresseerd was in nieuwbouw. Maar het gekke is, dat daar nu geen mens meer over praat. Het gaat echt de goede kant op, vandaar dat ik het ook helemaal niet erg vond dat de commissie wordt opgeheven. Deetman heeft me nog persoonlijk gevraagd om als adviseur beschikbaar te blijven en dat doe ik ook graag. Maar het is toch een teken dat hij er als de dood voor is dat vandaag of morgen de koppensnellerij tussen Maastricht en de ambtenaren van het ministerie weer losbreekt.”

Jacques Herraets

Dr. J. van Campen, de oud-voorzitter van het bestuur van het Radboud-ziekenhuis in Nijmegen, werd eind 1980 door de verantwoordelijke bewindslieden van Onderwijs en Volksgezondheid gevraagd om aan het hoofd van een begeleidingscommissie, meteen omgedoopt tot de Commissie van Campen, een einde te maken aan de treurige lijdensweg die het ziekenhuis aan het gaan was om academisch ziekenhuis te worden. Ruziënde specialisten, een nalatige of radeloze minister, een radeloos bestuur, en boze patiënten die hun heil elders gingen zoeken. In korte tijd liep het patiëntenbezoek met zo'n twintig procent terug.

Van Campen: „Veder-Smit zat met het probleem dat er om de veertien dagen een aantal mannen van haar departement naar Maastricht reisde, daar een hele dag zat te praten met de mensen van het ziekenhuis en de universiteit, maar er werden geen resultaten bereikt. Er was geen samenhang, er kwamen geen conclusies. Dat kwam omdat er niet genoeg gezag was om tot beslissingen te komen.”

Daarnaast waren er allerlei problemen in de financiële sfeer. Samen met de vertraging in de besluitvorming zorgden die ervoor dat op een bepaald moment de betalingen achterwege bleven. Het was zuiver de bedoeling van Veder-Smit om een begeleidingscommissie te creëren, niet een nieuwe autoriteit”.

De commissie bestond uit vertegenwoordigers van de twee departementen, de twee ziekenhuizen en de universiteit. „Van het begin af aan hebben we ons een strak tijdschema opgelegd en daar hebben we ons aan gehouden. Precies op 31 juli 1981 hadden we de zaak geregeld. Vooral de vragen over de schulddelging en de schuldsolidatie kregen een goede behandeling. Vandaag de dag is alles in het reine gebracht, ik geloof op 150.000 gulden na. Maar we hebben in Epen afgesproken dat die zaak nog voor 17 oktober afgehandeld zou worden.”

Het succes van de eerste Begeleidingscommissie Maastricht was voor Veder-Smit aanleiding om een tweede Commissie van Campen in te stellen die het karwei van de overgang naar een academisch ziekenhuis moest afmaken.

„Er lagen nog vragen die om eenzelfde behandeling vroegen. Maar er was wel een essentieel verschil: de eerste keer lagen er heel concrete vragen op tafel waar je een heel concreet antwoord op kon geven, maar de tweede keer ging het veel meer om vragen die op meer dan één manier geïnterpreteerd konden worden. Daarom hebben enkele ambtenaren ook afgehaakt: zij konden niet instaan voor de gevolgen van bepaalde conclusies. Toch is ook daar een bijzonder homogeen rapport uit voortgekomen. Er staat maar één punt in dat uitdrukkelijk niet gevolgd is door de overheid en dat is de medezeggenschap. Wij hadden bij gebrek aan een bestaande regeling een eigen systeem ontworpen, maar de andere academische ziekenhuizen zijn met een gezamenlijk ontwerp gekomen, dat hier en daar inderdaad beter is dan het onze.”

BUWP is de afkorting die staat voor wat men nog het beste kan noemen het ongeduld van drie achtereenvolgende ministers van Onderwijs en Wetenschappen: Dr. A. Pais (kabinet Van Agt-Wiegel), dr. J. van Kemenade (Kabinet Van Agt-Den Uyl) en drs. W.J. Deetman, die op dit moment de scepter zwaait. Hun ongeduld betreft de slakkegang waarmee de herstructurering van het Wetenschappelijk Corps zich, sinds de eerbiedwaardige Academische Raad zich er in 1968 eens over uitsprak, voltrokken heeft.

Tallose onderzoeken zijn er de laatste jaren verricht naar de problemen die ingebakken zitten in het huidige „rangstelsel”. Maar naast veel extra vergaderingen leverden die onderzoeken niet al te veel op.

Presteren

1963 is het gedenkwaardige jaar waarin de huidige opbouw van het Wetenschappelijk Personeel vorm kreeg. Op de golven van de economische hoogconjunctuur kwam een stelsel tot stand waarin zo'n beetje elke wetenschappelijk medewerker snel een vaste aanstelling kon krijgen. Het bijbehorend salaris steeg automatisch, onafhankelijk van de vraag of de betreffende medewerker z'n intellectuele kunnen volledig ontplooid of thuis tijdens het wassen van de Mercedes Benz enige participerende observatie verrichte. Sindsdien zijn die tijden ietwat veranderd. De gestaag afnemende financiële armslag van de universiteiten bracht het idee voort ook het financiële mes te zetten in de grootste kostensoort: de personeelsuitgaven. Verder wilden de achtereenvolgende ministers dat het oude adagium van „loon naar werk” op de universiteiten weer ingang vond, en dat de salarisstrook gebruikt ging worden als prikkel om wetenschappers tot presteren aan te zetten. Tevens moet – zo redeneerde de liberale minister Pais, die als eerste het woord BUWP hanteerde – de mobiliteit onder de wetenschappers vergroot worden. Een wetenschappelijke aanstelling was in zijn ogen teveel verworven tot een soort levensverzekering: wie in z'n dertigste levensjaar in dienst kwam kon tot de pensionering blijven zitten. Gevolg: vergrijzing en steeds minder kansen voor het aanstromend jongere intellect.

Dat waren de gedachten en de doelstellingen. De technische uitwerking is oneindig veel ingewikkelder.

Overhoop

Invoering van de BUWP betekent dat het hele rangstelsel zoals we dat nu kennen ophoudt te bestaan. De top van de wetenschappelijke piramide in Nederland wordt nu gevormd door de naar schatting 2700 hoogleraren. Dat moeten er om te beginnen al heel wat minder worden (ongeveer 2200), maar bovendien moeten er meer goedkope en minder dure hoogleraren komen. Onder de hoogleraar vinden we de wetenschappelijk hoofdmedewerker, wetenschappelijke medewerkers en wetenschappelijk ambtenaren. Van hen zijn er ruwweg zo'n 10.000 aan de universiteiten en hogescholen te vinden. Dat hele onderscheid tussen medewerker, hoofdmedewerker en wetenschap-

Herstructurering van wetenschappelijk personeel vol tegenstrijdigheden

De invoering van een nieuwe structuur voor het wetenschappelijk corps, waarmee op 1 januari 1984 een begin wordt gemaakt, zal samen met andere maatregelen, een behoorlijk verlies aan arbeidsplaatsen met zich mee brengen. De kans is groot dat vacatures onder het lager betaalde en tijdelijk aangesteld w.p., zoals doorstromers, minder snel herbezet zullen worden. Paradoxaal genoeg moeten er volgens minister Deetman in de toekomst nu juist meer laag betaalde en tijdelijk aangestelde w.p.-ers komen. Ontslagen zullen er niet vallen als gevolg van de invoering van de „Kernnota BUWP” (Beleidsnota Universitair Wetenschappelijk Personeel). Op salarisgebied hebben de plannen uit de nota echter wel consequenties voor een groot aantal wetenschappelijke hoofdmedewerkers. De in 1981 afgekondigde „bevriezing” van hun salaris zou voor de meeste hoofdmedewerkers wel eens permanent kunnen worden.

lijkelijk ambtenaar gaat verdwijnen. W.P. in de faculteiten (dus niet de wetenschappers die bijvoorbeeld bij een universiteitsbibliotheek zijn aangesteld want die worden in de eerste fase van de BUWP even uitgezonderd) wordt onderverdeeld in universitaire hoofddocenten en universitaire docenten.

Lang niet alle wetenschappelijk hoofdmedewerkers zullen hoofddocent worden. De functie is alleen toegankelijk voor diegenen die na een grondige bezinning en beoordeling van de wetenschappelijke prestaties gewogen en niet te licht bevonden zijn. Een hoofddocent moet gepromoveerd zijn, dan wel kunnen bogen op gelijkwaardige wetenschappelijke prestaties/ervaring. Daarnaast dienen zij over de voor de functie vereiste onderwijskundige-didactische kennis te beschikken.

Verder zullen zij in het bijzonder moeten beschikken over een brede/diepgaande wetenschappelijke, onderwijs- en/of management-ervaring en blijk moeten hebben gegeven van een voortdurende actieve exploitatie van het (deel-)vakgebied waarop zij werkzaam worden gesteld”, aldus minister Deetman in een brief van 24 juni waarin de plannen geconcretiseerd worden.

Wetenschappers die geen hoofddocent kunnen worden, krijgen in principe de status van universitair docent. Het bij die functie passende salaris is vanzelfsprekend lager dan dat van een hoogleraar of hoofddo-

cent, maar is volgens de plannen ook minder dan wat een gemiddelde wetenschappelijk medewerker nu verdient. De basis van de wetenschappelijke piramide zal in de toekomst gevormd gaan worden door legers wetenschappelijk assistenten. Zij moeten goed luisteren naar wat de kroondocenten en anderen boven hen zeggen, want het assistentschap is in de eerste plaats een voortgezette wetenschappelijke vorming. Meestal zullen zij in drie, soms in vier jaar, een proefschrift schrijven. Ze krijgen een tijdelijk dienstverband en een laag salaris.

Op dit moment is de verhouding tussen de aantallen kroondocenten, wetenschappelijk hoofdmedewerkers en medewerkers ongeveer 1:2.1:2.6. Het restje wetenschappelijk assistenten dat er nu aan de universiteiten rondloopt is verwaarloosbaar klein.

In de toekomst moet dat anders. De verhouding hoogleraren: hoofddocenten: docenten: wetenschappelijk assistenten moet dan worden 1:11/2:21/2:2+X. De letter X is de variabele die uitdrukt dat er meer personeel kan komen wanneer de universiteit veel tweede en derde geldstroomonderzoek in de wacht weet te slepen.

Gigantische problemen

Het landelijk plannings- en overlegcircuit is het over de beleidsvoorname redelijk eens. Grotere salaris-

verschillen en meer nadruk op de kwaliteit van het wetenschappelijk werk lijken dichterbij te komen. Alleen de vakbonden hebben een protest laten horen omdat zij een verdere hiërarchisering van de vakgroepen vrezen. Maar naar hen wordt door minister Deetman niet te vaak geluisterd.

De invoering van de nieuwe structuur heeft echter heel wat voeten in aarde. Allereerst wordt op 1 januari 1984 de toelating tot het oude rangstelsel gesloten. Nieuw aan te trekken personeel wordt dan hoofddocent of docent of assistent terwijl het oude personeel de huidige rang blijft behouden.

Verder moeten er tal van nieuwe functietyperingen opgesteld worden. Het salaris moet immers in de toekomst bepaald worden op basis van de feitelijke en opgedragen werkzaamheden en niet meer zoals nu door alleen het aantal dienstjaren. Gedetailleerde functiebeschrijvingen voor al die duizenden wetenschappers zijn onwerkbaar. Vage typeringen brengen de doelstelling van loon naar werk weer in gevaar. Een probleem van iets andere aard is dan nog hoe de BUWP naar de faculteiten toe wordt uitgelegd. Betekenen die na te streven verhoudingen tussen verschillende soorten medewerkers, alleen maar dat elke universiteit er ongeveer zo uit moet zien en op basis daarvan geld krijgt? Of moet het ook inderdaad in de meeste vakgroepen de praktijk

worden dat er één kroondocent samen met anderhalve hoofddocent en tweeënhalve docent vergadert over de aanstelling van de wetenschappelijk assistenten?

Dat zijn dan nog maar de technische problemen. De financiële zijn veel groter en ingrijpender. De kern van de BUWP-discussie, en juist over die kern zijn de universiteiten en het ministerie het niet geheel eens, is hoe in hemelsnaam de streefverhoudingen tussen de verschillende soorten personeel bereikt moeten worden. Er moeten minder dure en meer goedkope medewerkers komen. De taakverdeling helpt een handje doordat er mensen afvloeien, maar dat is bij lange na niet genoeg. De universiteiten blijven namelijk zitten met te veel kroondocenten. In de toekomst mag nog maar één op de zeven wetenschappers een kroondocent zijn.

De universiteiten blijven voorlopig ook zitten met de dure wetenschappelijk (hoofd)medewerkers. Een aantal van hen wordt hoofddocent en blijft hetzelfde verdienen omdat ze zo hoog gewaardeerd zijn. Een groot aantal echter wordt universitair docent: een functie waarvoor officieel een lager salaris staat. Mensen in salaris terugzetten kan echter vrijwel niet, dat zou alleen maar taferelen voor de ambtenarenrechter opleveren waarin de Staat bij voorbaat kansloos is.

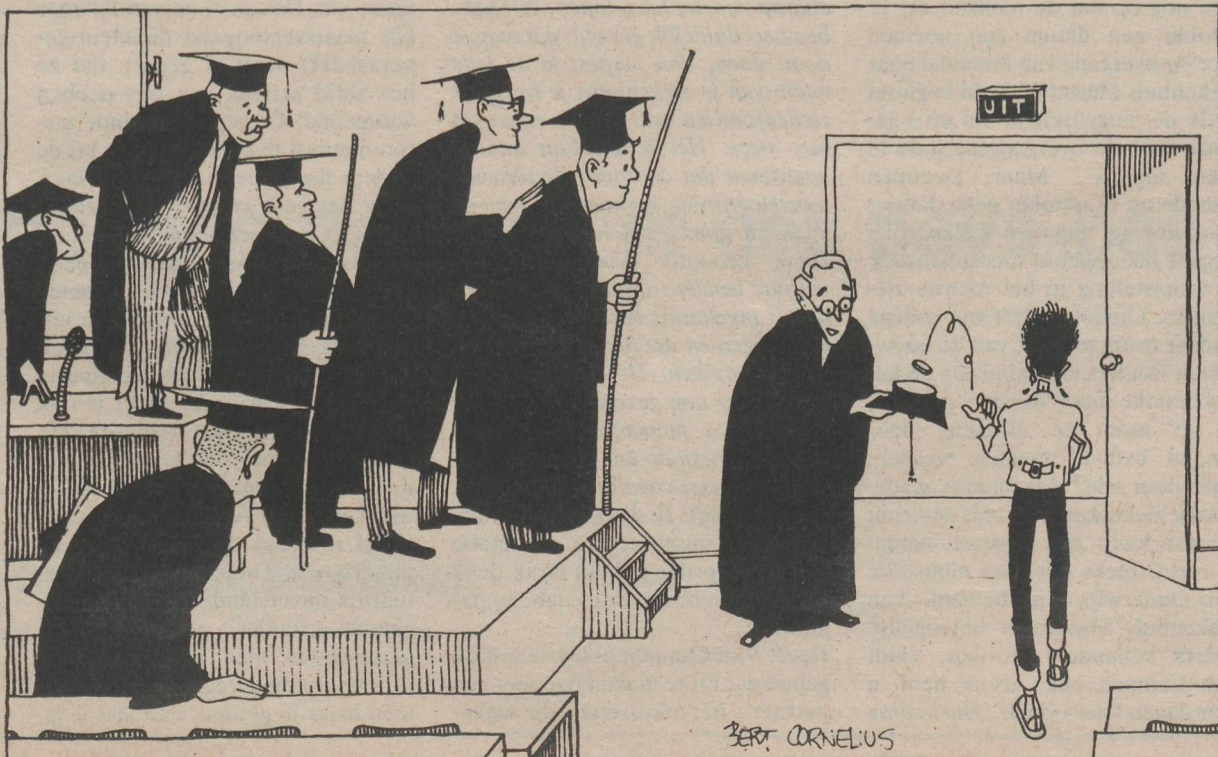
Het enige wat minister Deetman kan doen is de bevriezing van de hoofdmedewerkerssalariissen die in 1981 werd ingevoerd continueren voor diegenen die niet tot het ambt van hoofddocent worden geroepen. Veel geld levert dat niet op.

Wil men de nieuwe streefverhoudingen tussen de verschillende categorieën wetenschappelijk personeel via natuurlijk verloop bereiken, dan gaat er zo'n tien tot vijftien jaar overheen voordat er inderdaad naast elke kroondocent anderhalve hoofddocent en tweeënhalve docent staan. Dat duurt te lang. De verhoudingsaantallen zullen door het ministerie gebruikt gaan worden om te berekenen op hoeveel geld een universiteit precies recht heeft. Omdat die hoeveelheid geld minder is dan er nu vloeit – er wordt immers gerekend met goedkope personeel – zitten de instellingen vreselijk tegen de zaak aan te hikken.

Paradox

Minder geld betekent immers dat de universiteiten uit nieuwe bezuinigen het nog aanwezige duurdere personeel moeten gaan betalen. Hoe sneller de BUWP ingevoerd wordt, des te groter wordt de kloof tussen de feitelijke salarisstructuur en de gewenste salarisstructuur waarmee de minister rekt. Wanneer Deetman echter op zijn gebruikelijk voortvarende manier te werk gaat, is het gevaar groot dat een extra rem wordt gezet op de vervulling van vacatures in de tijdelijke rangen (student-assistenten en doorstromers). En dat dreigt de paradox van de BUWP te gaan worden: het streven de vastgeroeste en teveel verdienende wetenschappelijk medewerkers weer wat in beweging te krijgen wordt betaald door de jonggarde. Terwijl die juist zoveel kansen moest krijgen.

Peter de Vries

BERT CORNELIUS

NVMP-lid Wim Witkam:

„Ik ben banger voor kernwapens dan voor Russen”

„De mensen, dus ook de medici, zijn veel minder bang voor een kernoorlog dan je eigenlijk zou verwachten. Blijkbaar waren zij de angst af. Uit onderzoek is echter gebleken dat de afgeweerde angst zich kan manifesteren in psychische of somatische klachten. Angst heeft een belangrijke signaalfunctie. Ten aanzien van een nucleaire oorlog lijkt deze functie nu verloren te zijn gegaan. Maar het is van belang dat de mensen zich van hun angst bewust worden zodat een effectieve strijd tegen kernwapens mogelijk wordt.”

Aldus psychiater dr. Steven Radstake, verbonden aan de capaciteitsgroep Sociale Psychiatrie en lid van de Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie (NVMP). Deze vereniging wil de medici bewust maken van de gevaren van een kernoorlog. „Een oorlog waartegen de medische stand machteloos zal staan”, benadrukt Wim Witkam van Anatomie/Embryologie. Hij is ook bij het gesprek aanwezig, evenals derdejaarsstudente Jeannette Lindenhovius en tweedejaarsstudent Peter Rosier. Angst neemt een

centrale plaats in: „Het is van het grootste belang dat de mensen haar onder ogen durven zien”, zo is de eensgezinde opvatting.

„Hoewel artsen uiteraard niet anders reageren op oorlogsdreiging dan andere mensen, zou het wenselijk zijn dat juist zij een vooraanstaande rol spelen in het bewustwordingsproces”, vindt Radstake. Witkam uit zich wat fellier: „Oms wordt wel verweten dat we als medici buiten ons boekje treden door de discussie aan te gaan. Maar waar blijf je als je hierover niet mag pra-

ten? Een kernoorlog bedreigt de hele mensheid. Niet alleen gezondheid en welzijn, ook het voortbestaan is in het geding. Het is het recht en de plicht van de arts zich bezig te houden met de kernwapenproblematiek.”

Overigens is de anatoom niet echt ontevreden over de steun van collega's. „In Nederland heeft de NVMP ongeveer 1000 leden, in Zuid-Limburg een zestigtal. Dat lijkt wellicht niet zoveel. Er zijn echter veel sympathisanten. En je weet hoe het gaat. De meesten willen er geen verdere consequenties aan verbinden. Er zal ook wel een beetje beroepsmatige afkeer van organisatie bij komen”, aldus Witkam die kort voor de demonstratie van 29 oktober in Den Haag tegen plaatsing van nieuwe kernwapens - de gelegenheid niet voorbij wil laten gaan om de aandacht op de RL voor de kernwapenproblematiek te vergroten. „De ontwikkeling van nieuwe kernwapens veronderstelt de medewerking van wetenschappers. Het is daarom van het grootste belang hen te bereiken. Dat kan bijvoorbeeld via congressen. Mij is al gebleken dat veel collega's uit de oostbloklanden er net zo over denken als wij. Trouwens, ik ben eigenlijk banger voor de kernwapens dan voor de Russen. Want wat zullen die eraan hebben ons te overweldigen als er geen land meer is om te bezetten.” Radstake voegt eraan toe: „Doordat we bang zijn voor de Russen, kan de angst voor kernwapens worden verschoven.”

Illusie

„Bewustmaking en actievoeren zijn op de eerste plaats nodig”, zo luidt het eenstemmige oordeel van de NVMP-leden: „Het enige dat je kunt doen is het voorkomen van

een kernoorlog. Het is een illusie te denken dat de medische stand ook maar iets kan uitrichten, behalve het op grote schaal toedienen van pijnstillers en antibiotica. Denk eens aan Hiroshima. Als je daarvan hoort slaat de schrik je om het hart. En toen ging het nog maar om een kleine bom.”

„Voer voor psychologen”, noemt Radstake vervolgens het hele gebeuren rond de kernwapendiscussie: „Er wordt kunstmatig een vijandsbeeld gecreeërd. De soldaten krijgen het idee dat een kernoorlog te winnen is. Dat doet het accepteren van zo'n oorlog vergemakkelijken. Voor ons is het echter gewoon een geestelijke milieuverontreiniging. Immers, de kruisraketten bedreigen niet alleen militaire objecten, maar evenzeer de Oosteuropese burgerbevolking. De mensheid zal een kernoorlog niet overleven. In elk geval is Europa als slagveld totaal ongeschikt.”

Overigens geloven de NVMP-leden wel in de mogelijkheid een kernoorlog te voorkomen. „Daarom verzetten we ons ook. Juist het fatalisme, de idee dat er toch niets aan te doen is kan catastrofaal zijn”, zo is hun standpunt.

Behalve op actievoeren en bewustwording stellen zij enige hoop op de komende generatie van politieke leiders: „De oude en huidige leiders denken nog altijd in termen van de Tweede Wereldoorlog. Afschriking is daarbij het parool. Maar dat is van een andere tijd. Misschien heeft het korte tijd geholpen. Op de lange duur is het echter gevaarlijk. De kans op een fatale vergissing neemt aldoor toe. Hoe vaak is er in de Verenigde Staten al geen vals alarm gegeven. Tot nu toe is dat altijd wel gecorrigeerd. Een geruststellende gedachte vind ik het nu ook weer niet”, zo benadrukt Witkam.

Voor de NVMP-leden is het zonneklaar: „Een kernoorlog kan niet beperkt blijven, zal altijd escaleren en is niets anders dan genocide, een massavernietiging. Daar moeten we iets tegen doen. En nu denken we niet eens alleen aan kernwapens. Ook gifgassen horen in dit rijtje. Onlangs heeft het Amerikaanse Congres nog 300 miljoen dollar uitgetrokken voor de ontwikkeling daarvan. Dat is eveneens een reden voor grote zorg.”

De noodzaak de kernwapenproblematiek onder de ogen van de RL-gemeenschap te brengen willen de NVMP-leden daadwerkelijk gestalte geven. Zo werken momenteel twee studiegroepen van tweedejaarsstudenten aan de totstandkoming van een keuzeblok over deze kwestie. Een blokboek is in voorbereiding, getiteld: „Medische aspecten van kernwapens”. Ook de gedragswetenschappen komen erin aan bod: „Hoe gaan we met de angst om? Hoe komt het vijandsbeeld tot stand?”. De hoogleraar Radiotherapie prof. Keyser is bereid gevonden advies te geven, zonder dat deze zich overigens wil binden aan het NVMP-standpunt.

Het is de bedoeling dat de studenten van AF en FDG in het komende studiejaar 1984/85 dit keuzeblok kunnen volgen. „Maar dan moet de universiteit er natuurlijk wel mee instemmen. Afgezien van de uitkomst, is de discussie op zich al van groot belang. Het gaat om maatschappelijk uiterst relevante zaken. Krachtens de eigen basisfilosofie mag de RL niet achterblijven. Ook hier zal de kernwapenproblematiek onderwerp van onderwijs en onderzoek moeten worden, zoals dat aan andere universiteiten al gebeurt”, zo betoogt Witkam met vuur.

Dienst Voorlichting
Sjonk Ritmeester

College van decanen voelt niet voor „zevende variant”

AF-raad vierkant achter Nota Gezondheidswetenschappen

De AF-raad heeft ingestemd met het voorstel een experimentele studierichting Gezondheidswetenschappen aan de RL in te stellen. Het is de bedoeling dat de studierichting in september 1984 van start gaat.

Hiermee schaarde de raad zich vorige week achter de „Nota-Gezondheidswetenschappen in Maastricht” van een AF-werkgroep, onder voorzitterschap van prof. dr. Fred Vorst. De nota is geschreven op verzoek van de minister van O en W. In de studierichting zullen vier nieuwe afstudeervarianten: Bewegingswetenschappen, Biologische Gezondheidkunde, Geestelijke Gezondheidkunde en Filosofie en Theorie der Gezondheidswetenschappen een plaats moeten krijgen naast Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding, Beleid en Beheer van Gezondheidsvoorzieningen en Verplegingswetenschap, de varianten binnen Sociale Gezondheidkunde. De AF-raad benadrukte met name het belang van de zevende variant Filosofie en Theorie voor een meer algemeen theoretische oriëntatie. Dit is een uitgangspunt van de opstellers van de nota. Ook moet de mogelijkheid open blijven dat het programma kan worden bijgesteld.

Het college van decanen heeft daarentegen moeite met de zevende variant. Het vindt het onjuist dat de basisvoorziening Wijsbegeerte, zoals bedoeld in het TVC-rapport, op deze manier haar bestemming krijgt.

Volgens de werkgroep zal een inpassing in de huidige structuur van Sociale Gezondheidkunde zonder ingrijpende veranderingen kunnen plaatsvinden.

Nieuwe capaciteitsgroepen zijn vooralsnog niet nodig. Verwacht wordt dat nieuwe medewerkers onderdak vinden bij bestaande groepen. Wel is nader overleg noodzakelijk met het ministerie over een mogelijk aangepaste toewijzing van personele middelen. De AF blijft uitgaan van een geleidelijke verhoging van het aantal eerstejaarsstudenten van 200 in 1983 tot 500 in 1987.

Het AF-bestuur juicht de mogelijkheid van een experimentele studierichting Gezondheidswetenschappen toe: „Een studierichting met een breed scala van afstudeervarianten biedt voor Nederland een unieke mogelijkheid om differentiaties te creëren op het gebied van gezondheidszorg en -wetenschappen. Daarmee kan de bestaande achterstand op dit gebied voor een groot deel worden weggewerkt.”

De studierichting moet een aanvulling zijn op Sociale Gezondheidkunde. Aan de interdisciplinaire bestudering van ziekte, gezondheid en gezondheidszorg worden nu toegevoegd de natuurwetenschappelijke en psychosociale en culturele benadering.

Naast Filosofie en Theorie voor een meer algemeen theoretische oriëntatie op het gebied van gezondheidswetenschappen, heeft de werkgroep nog als uitgangspunten dat het probleemgestuurde onderwijs wordt gehanteerd, de nieuwe varianten aansluiten bij de bestaande programmastructuur en de samenwerking met de FdG gehandhaafd blijft. „Zelfs zou de samenwerking tussen AF en FdG met het PHO en het reguliere onderwijs kunnen worden uitgebouwd”, aldus een optische werkgroep die tenslotte de mogelijkheid opert van een samengaan van Gezondheidswetenschappen en FdG tot één faculteit „Health Sciences”, zoals in Angelsaksische landen al gebeurt.

Verderop in de nota zet de werkgroep uiteen wat behoort tot het terrein van de studierichting Gezondheidswetenschappen die berust op de concepten: gezond bestaan, bedreigende of begunstigende factoren en interventie.

Het gezonde bestaan betreft het individu als somatische eenheid. Aan- of afwezigheid van ziekte is een belangrijk onderdeel. Factoren van velerlei aard, materieel, sociaal, etc., bepalen de mate van dat gezonde bestaan. De mens interverteert voortdurend om gewenste toestanden te bevorderen. Het is dan de sterke dynamiek van verschijnselen van gezondheid, ziekte en gezondheidszorg die een wetenschappelijke oriëntatie noodzakelijk maken, vervlochten als deze zijn met de samenleving. Dat het ook een eerste fase studierichting moet worden komt, omdat het gaat om een zeer omvangrijk segment van de samenleving waarin werk is voor veel wetenschappelijk geschoolden en beroepskrachten. „Een studierichting Gezondheidswetenschappen”, aldus de werkgroep, „zal zorgen voor een wetenschappelijke vorming op het gebied van ziekte, gezondheid en gezondheidszorg, alsmede voor een opleiding in de praktijk.”

Onderwijskundige opzet

Met nadruk stelt de nota dat het onderwijs zal plaatsvinden op basis van het probleemgestuurde systeem, zoals dat bij Sociale Gezondheidkunde wordt aangeboden.

Wel zal de propedeuse een wat andere opzet krijgen. Vanwege het grote aantal doctoraalprogramma's is het namelijk onmogelijk voor elke variant een afzonderlijk oriën-

terend blok op te nemen. Er is daarom gezocht naar een meer algemeen gerichte oriëntatie, met het accent op basisdisciplines als Sociologie, Humane Biologie, Psychologie en Economie. Eén blok zal aan het eind van het eerste jaar een indruk geven van de afzonderlijke afstudeervarianten. In totaal zullen er dat jaar vier blokken van elk zes weken zijn, te beginnen met een oefening in de probleemgestuurde methode.

Het doctoraalprogramma bestaat uit drie curriculumjaren. Gekozen is voor een gemeenschappelijk patroon voor alle varianten. Per jaar worden zes blokkerperioden en twee weken vaardigheidstraining aangeboden.

De jaardoelstelling van het tweede studiejaar is een inleiding in de kennisgebieden, essentieel voor de afstudeerinrichting. Het derde jaar geeft een verdieping van belangrijke probleemvelden en het vierde jaar laat ervaring opdoen met wetenschappelijk onderzoek en het werkterrein. In totaal moeten de studenten dan volgen: 8 blokken van de afstudeervariant, 2 blokken van methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek, 3 blokken onderzoeksstage, 1 blok oriëntatie, 2 blokken filosofie en theorie en 2 blokken naar keuze.

Dienst Voorlichting
Sjonk Ritmeester

Op verzoek van een drietal ministers heeft de RAWB zich onlangs gebogen over de vraag welke prioriteiten er moeten worden gesteld m.b.t. het gezondheidszorgonderzoek in Nederland. Daartoe heeft zij allereerst een inventarisatie van het lopende onderzoek gemaakt. Vervolgens is getracht langs vijf verschillende wegen tot een karakterisering van zowel kwantiteit als kwaliteit van de „output“ te komen. Hoewel verreweg het belangrijkste deel van zowel het eindadvies van de RAWB¹ inzake deze prioriteiten als de twee daaraan ten grondslag liggende achtergrondstudies (inventarisatie en prestaties van onderzoek) is gewijd aan het traditionele medisch-biologische onderzoek, wordt ook het gezondheidszorgonderzoek in de beschouwingen betrokken. Volgens de inventarisatiestudie zou in 1980 aan de universiteiten f 34 miljoen uitgegeven zijn aan gezondheidszorgonderzoek, hetgeen iets meer is dan 5% van het totale bedrag van gezondheidszorgonderzoek. Dit percentage komt overeen met hetgeen van Etten en ik² al eerder hadden berekend. Wij schatten destijds dat buiten de universiteiten voor nog eens f 50 miljoen aan gezondheidszorgonderzoek plaatsvindt.

Van verschillende kanten³ is reeds kritiek geuit op de wijze, waarop de RAWB gekomen is tot een kritische evaluatie van het onderzoek. Hoewel op de evaluatiemethoden kan worden afgedongen, kan men een zekere waarde aan de resultaten ervan niet ontzeggen. Grote problemen ontstaan echter wanneer de methodiek opgezet voor de evaluatie van medisch-biologisch onderzoek, zonder meer wordt toegepast op de evaluatie van het gezondheidszorgonderzoek. Arme socioloog, epidemioloog of econoom die zijn productiviteit ziet afgemeten naar het aantal citaties in artikelen, die opgenomen zijn in het bestand van Excerpta Medica.

Specifieke situatie

Door de „Leidse“ groep gezondheidseconomen, bijvoorbeeld, is regelmatig over gezondheidszorgonderzoek gepubliceerd in internationale tijdschriften als „Journal of Econometrics“, „Empirical Economics“, „Journal of Health Economics“, „Journal of the American Statistical Association“, „Journal of Economic Literature“, etc. Deze productie onttrekt zich helaas volledig aan de waarneming van de RAWB-onderzoekers. Daar komt bij dat het onderzoeksobject van sociaal-wetenschappelijk gezondheidszorgonderzoek in veel gevallen een specifieke situatie binnen een specifiek gezondheidszorgsysteem betreft. De relevantie van dergelijk onderzoek kan voor een verbetering van het inzicht in het functioneren van de gezondheidszorg of zelfs voor het te voeren beleid in zo'n specifieke situatie bijzonder groot zijn. Men zal echter niet snel wetmatigheden op het spoor komen, die een algemene geldigheid bezitten en in vele situaties van toepassing zijn; in sociaal-economisch onderzoek kan men geen laboratorium inrichten, maar zal men zich moeten richten op concrete situaties in de maatschappij. Het is derhalve

Het oordeel van de RAWB over gezondheidszorgonderzoek: onjuist en ongefundeerd

(Ingezonden door prof. dr. F. Rutten)

In onze universitaire wereld is nogal wat commotie ontstaan bij het verschijnen van het advies van de Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid over de prioriteiten in het gezondheidszorgonderzoek. In de vorige Observant hebben wij kunnen lezen hoe de kwalificatie van het onderzoek door de RAWB en de daaraan verbonden prioriteitenstelling de gemoederen binnen de universiteit bezighoudt. Daarbij dreigt het gevaar, dat aan een aantal uitspraken van de RAWB een zodanig gewicht wordt gegeven, dat het interne onderzoeksbeleid van de universiteit volledig wordt opgehangen aan zinsneden als „onderzoek naar hart- en vaatziekten dient zwaartepunt te zijn in Maastricht“ en „het kwalitatief niet hoog staande gezondheidszorgonderzoek dient aangehaakt te worden bij de medische faculteit“. Het zou jammer zijn, wanneer een enkel advies zodanig de discussie over het onderzoek gaat beheersen, dat allerlei interessante activiteiten de pas dreigt te worden afgesneden. Deze situatie dreigt met name met betrekking tot het gezondheidszorgonderzoek. Derhalve lijkt het goed eens te kijken waarop de uitspraken van het RAWB-rapport over gezondheidszorgonderzoek nu eigenlijk zijn gebaseerd.

niet verwonderlijk dat over sociaal-wetenschappelijk onderzoek van het Nederlandse gezondheidszorgsysteem relatief weinig in internationale tijdschriften wordt gepubliceerd. Welke Amerikaan of Japanner is geïnteresseerd in een nauwkeurige analyse van de verschillen in medische consumptie tussen ziekenfonds- en particulier verzekerden? Overigens heeft het Nederlandse gezondheidszorgonderzoek een goede naam in het buitenland. Het succesvolle „World Congress on Health Economics“ in Leiden in 1980 en het recente MEDINFO-congres in Amsterdam zijn daarvan uitdrukkingen.

Kan men de beoordeling van het gezondheidszorgonderzoek op grond van traditionele maatstaven tenminste als „unfair“ kwalificeren, de samenstellers van het RAWB-advies schromen niet hun conclusies hieruit te trekken: „de kwaliteit van dit onderzoek is over het algemeen niet hoog“ (pag. 65). Erger is nog dat uit de tekst van het advies blijkt dat er ernstige misvattingen bij de samenstellers bestaan over gezondheidszorgonderzoek, dat door hen wordt omschreven als „sociaal-wetenschappelijk en milieu-onderzoek dat zich richt op medische vraagstellingen“ (pag. 4). Zo wordt in het advies gesteld, dat „gezondheidszorgonderzoek per definitie interdisciplinair is“ (pag. 65), en dat „het vak gezondheidseconomie, dat zich deels ontwikkelt of ontwikkeld heeft (we mogen kiezen! F.R.) los van medische faculteiten, bij gebrek aan een goede samenwerking met medicinal gauw zal gaan lijden aan bloedarmoede“ (pag. 66). Natuurlijk zijn er belangrijke terreinen, bijv. kostenbaten analyse, medische besliskunde en „technology assessment“, waarop deze samenwerking van groot belang is en sterk gestimuleerd moet worden (hetgeen ook de verwetenschappelijk van het klinisch onderzoek ten goede komt), maar te beweren dat sociologen, epidemiologen en economen alleen aan de hand van de medicus naar de gezondheidszorg mogen kijken, is de klok tientallen jaren terug zetten. De conclusie van de Raad, dat het gezondheidszorgonderzoek buiten de medische faculteiten bij

voorkeur zou moeten worden beëindigd en dat intensieve samenwerking tussen medici en niet-medici een absolute voorwaarde is voor steunverlening aan dit soort onderzoek, verdient dan ook geen ondersteuning.

Fundamenteel onderzoek

De raad bepleit voorts dat gezondheidszorgonderzoek een plaats dient te krijgen binnen de tweede geldstroom. Tevens zou het Ministerie van W.V.C. beoordeling via F.U.N.G.O. moeten bedingen bij subsidieverlening aan dergelijk onderzoek. Daarmee kan worden ingestemd, maar wel onder de voorwaarde, dat er dan ook garanties komen voor een deskundige beoordeling (dus door sociale wetenschappers zelf) in de werkgemeenschappen van F.U.N.G.O. Met betrekking tot het derde geldstroomonderzoek merkt de Raad verder op, dat het Ministerie van W.V.C. in het algemeen kwalitatief slechte onderzoeksgroepen subsidieert en verkeerde prioriteiten stelt. Tevens zou het departement meer fundamenteel onderzoek moeten subsidiëren, omdat „langlopende ervaringen in Engeland en Wales (hier ontbreekt helaas enige referentie, F.R.) leren dat de invloed van beleidsonderbouwend onderzoek op het beleid in de praktijk gering is“ (pag. 67). De werkelijkheid is, dat het Ministerie van W.V.C. vanaf 1979 een aanmerkelijke inspanning verricht om op basis van een weloverwogen onderzoeksprogramma, dat nauw aansluit bij de ontwikkelingen in het volksgezondheidsbeleid, te komen tot een evenwichtige uitbouw van het gezondheidszorgonderzoek. Dat het daarbij niet altijd eenvoudig is onderzoek te plaatsen bij kwalitatief goede groepen hangt samen met het feit, dat het gehele onderzoeksgebied nog in ontwikkeling is.

Te weinig kennis voor doorbraken

In verband met de vraag welk gezondheidszorgonderzoek in de toe-

komst gestimuleerd moet worden, wijst de Raad terecht op het belang van een verhoging van de doelmatigheid van de gezondheidszorg. In het hiertoe ondernomen toegepaste gezondheidszorgonderzoek ontbreekt volgens de Raad „de kennis nodig om te komen tot doorbraken in onderzoek en gezondheidszorg“ (pag. 21). Zij verbindt hieraan de conclusie dat derhalve meer fundamenteel onderzoek moet worden verricht. Teleurstellend is dat de Raad in dit verband verzuimt op de mogelijkheden te wijzen die het gezondheidszorgonderzoek biedt. Het mag toch bekend worden verondersteld, dat juist de gebrekkige besluitvorming over de inzet van medische kennis en technieken leidt tot ondoelmatige zorgverlening en

niet zozeer het feit, dat er nog van alles zou schorten aan de know-how op bio-medisch terrein. Verbetering van de besluitvorming op het niveau van de arts is gebaat bij interdisciplinair onderzoek, waarbij geneeskundigen, epidemiologen, economen en soms ethici op grond van besliskundige en economische inzichten zgn. protocollen voor de patiëntenbehandeling ontwikkelen, die als leidraad kunnen dienen voor een doelmatiger zorgverlening. Daarnaast dient sociaal-wetenschappelijk onderzoek te geschieden naar een aantal belangrijke ontwikkelingen als de vergrijzing, de medisch-technologische ontwikkeling en de toenemende discrepantie tussen mogelijkheden en middelen, welke de toekomstige gezondheidszorg een geheel ander aanzien zullen geven. Daar liggen formidabele uitdagingen voor het gezondheidszorgonderzoek, hetgeen pleit voor een verhoging van haar relatief geringe aandeel in het totale gezondheidszorgonderzoek. De momenteel te constateren bundeling en verdieping van de know-how op het terrein van gezondheidszorgonderzoek, mede veroorzaakt door de nieuwe opleidingen in Maastricht en Rotterdam, maakt een versterking van dit onderzoek ook verantwoord.

F. Rutten

¹) Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid: Advies inzake de prioriteiten in het gezondheidszorgonderzoek, 's-Gravenhage, augustus 1983.

²) Geert van Etten en Frans Rutten: Health Policy and Health Services Review in the Netherlands, Social Science and Medicine, 17 (1983), 2, pp 119-126.

³) bijv. D.W. van Bekkum: Kan RAWB oordeel over wetenschappelijk onderzoek vellen, N.R.C.-Handelsblad d.d. 26-9-1983.

studenten verzekering

Studenten ziektekostenverzekering vanaf 398,- per jaar. Maar ook pakketverzekering: W.A. particulieren + brand en inbraak en ongevallen (inclusief doorlopende reisverzekering) + overlijden. Vanaf 50,-. Voor folder en informatie 071-145757, de NBBS Reiswinkels in 26 steden of via de bon.

graag ontvang ik informatie over de NBBS studentenverzekering

naam _____
 straat/ nr. _____
 postcode/ plaats _____
 postbus 11054, 2301 EB Leiden frankeren als brief ob 1 sv

Bureau Onderwijs FdG

Aan alle studenten geneeskunde

Bij de balie van het Bureau Onderwijs FdG (kamer 0.20A Hoofgebouw) is momenteel gratis verkrijgbaar voor iedere student Geneeskunde een exemplaar van de **Richtlijnen 1983/1984** behorend bij het examenreglement alsmede de **Beslisregels 1983/1984** behorend bij het Onderwijs- en Evaluatie-programma. Voor iedere student zijn de genoemde teksten van groot belang; wij raden u derhalve aan een exemplaar af te halen bij de balie (studenten van jaar 5 en 6 krijgen binnenkort een exemplaar toegezonden).

Erratum Richtlijnen 1983/1984

In de tekst „Richtlijnen behorend bij het Examenreglement” (BO 83-16.245) is een storende typefout geslopen op pagina 10, tweede asterisk:

„Skores lager dan het gemiddelde van de jaargroep minus 1 standaarddeviatie zijn voldoende” moet zijn:

„Skores lager dan het gemiddelde van de jaargroep minus 1 standaarddeviatie zijn ONVOLDOENDE”.

Vaardigheidstoetsen - Herkansingen '82/'83 (BO 83-26.248 A dd. 18.10.1983)

M.b.t. de vaardigheidstoetsen betreffende het studiejaar 1982/1983 worden de studenten met de hieronder genoemde examennummers op **02 december 1983** in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan de tweede (en laatste) herkansingstoets. De betrokken studenten zijn op de hoogte van de vaardigheidsdomeinen, waarop zij zich dienen voor te bereiden. De eksakte aanwezigheids- en examentijden zullen minimaal 10 dagen vóór afname van de toets via de publikatieborden bij de balie van Bureau Onderwijs FdG - Hoofgebouw worden bekendgemaakt.

Het betreft de volgende studenten: M82080, M82091, M81059, M81114, M81131, M80006, M80009, M80018, M80037, M80038, M80040, M80042, M80054, M80068, M80081, M80085, M80087, M80090, M80093, M80103, M80106, M79014, M79024, M79031, M79039, M79078, M79005, M79068, M78065, M77029, M78021, M77016.

Aan alle eerstejaars studenten geneeskunde

Voor de eerstejaarsstudenten van de Medische Fakulteit is ook dit jaar weer een aantal oriëntatiedagen in de eerste lijns gezondheidszorg georganiseerd. Deze **Oriëntatie Eerste Lijn** (O.E.L.-1) vindt plaats op de woensdagen in de periode van 23.11.1983 tot 11.04.1983 (blok 1.3. t/m 1.5.). Alle eerstejaars medicijnstudenten brengen in totaal vier dagen door bij drie disciplines uit de eerste lijns gezondheidszorg, te weten twee dagen bij een huisarts, een dag bij een maatschappelijk werkende en een dag bij een wijkverpleegkundige.

De globale doelen van de oriëntatiedagen zijn:

- kennis maken met de werkwijze, attitude en werkomstandigheden van huisarts, maatschappelijk werkende en wijkverpleegkundige;
- kennis nemen van klachten, vragen of problemen waarmee patiënten/kliënten deze hulpverleners raadplegen;
- kennis nemen van samenwerkingsaspecten in de eerste lijns zorg.

De oriëntatiedagen worden groepsgevoerd, samen met een fakultaire begeleider, voorbereid en nabesproken. Deelname aan zowel voor- als nabesprekingen en aan de oriëntatiedagen is verplicht.

De betreffende woensdagen kunnen dus niet besteed worden aan andere onderwijsactiviteiten. Studenten zullen door hun groepsbegeleider tijdig geïnformeerd worden over het rooster en over de verdere gang van zaken rond de Oriëntatie Eerste Lijn.

De O.E.L.-1 is voorbereid door een vernieuwde planningsgroep bestaande uit: G. Brouns - Kapaciteitsgroep Klinische Psychiatrie, H. Smeets - Kapaciteitsgroep Klinische Psychiatrie en J. van Thiel - Kapaciteitsgroep Huisartsgeneeskunde.

Bij de balie van het Bureau Onderwijs FdG is thans verkrijgbaar het informatieboek „Oriëntatie Eerste Lijn”.

Aan alle vierdejaars studenten geneeskunde

Keuze-onderwijs
De vierdejaarsstudenten FdG kunnen vanaf 25 oktober 1983 de inhoudsopgave van de keuzeklapper afdalen bij de informatie-balie van het Bureau Onderwijs FdG, kamer 0.20 A Hoofgebouw (tussen 10.30 en 12.00 uur).

Observant 25 oktober 1983

Nederlands Recht

Op **vrijdag 28 oktober om 15.00 uur** geeft mr. W.J.C.E. Wortman, rechter alhier, een lezing in het kader van blok I.2. Plaats: collegezaal Nieuwenhof.

Op **vrijdag 4 november om 16.15 uur** geeft J. Willems (medewerker Ned. Recht) een actualiteitscollege getiteld: **Kernwapens en recht**. Plaats: Collegezaal Nieuwenhof.

Op **vrijdag 11 november om 15.00 uur** heeft mr. A.J.M. Huppertz, kantonrechter alhier, een lezing in het kader van blok I.2. Plaats: collegezaal Nieuwenhof.

Woensdag 24 oktober en woensdag 7 november om 14.00 uur vergadert de fakulteitsraad Rechten in de praktikumruimte in de Nieuwenhof.

Algemeen

Klinisch pathologische conferentie (obductiebespreking)

In het kader van de serie klinisch pathologische conferenties (voorheen obductiebespreking) wordt in samenwerking met de c.q. gynaecologie & obstetrie het volgende probleem besproken:

Een vrouw met cervixuitstrijk klas IV B
Spreker: dr. F. Smits, gynaecoloog, dr. D. Willebrand, patholoog-anatoom.

Plaats: conferentiezaal, afdeling pathologie - Annadalziekenhuis
Datum: donderdag 3 november om 17.00 uur.

Oproep aan verenigingen

Zoals reeds gemeld in het vorige nummer van Observant vinden op vrijdag 18 en zaterdag 19 november a.s. aan de RL de voorlichtingsdagen voor toekomstige studenten plaats. Voor (studenten)verenigingen die zich tijdens deze dagen wensen te presenteren bestaat daartoe op beperkte schaal gelegenheid. Belangstellende verenigingen worden verzocht contact op te nemen met secretariaat van de Dienst Voorlichting.

Personalia

In de maand oktober zijn de volgende medewerkers in dienst getreden:

- B. Plas (asp. huisarts)
- D. Bremer (asp. huisarts)
- L. Nicolai (asp. huisarts)
- V. Kaiser (asp. huisarts)
- G. Castermans (asp. huisarts)
- J. Petri (asp. huisarts)
- F. Strumphler (asp. huisarts)
- G. Bontenbal (asp. huisarts)
- P. van Reedt Dordland (asp. huisarts)
- M. Rietjens (asp. huisarts)
- T. Tan (asp. huisarts)
- P. Kas (ZM)
- R. Mulleners (FZ)
- H. Peters (DIV)
- C. Stuurman (Huisartsgen.)
- F. de Kok (Cons.-pool)

Vertrokken zijn:

- G. Castermans (Huisartsgen.)
- N. Kranenborg (Herverz. pool)

Verenigingen

Niet-universitaire Geneeswijzen NUG-agenda

31 oktober om 9.00 uur op kamer 0.110 op Randwyck open
N.U.G.-kerngroepsvergadering.
31 oktober om 9.00 uur op kamer 316, Hoofgebouw open
N.U.G.-kerngroepsvergadering.
31 oktober om 10.15 uur tot 11.00 uur op kamer 316, Hoofgebouw, Vergadering planningsgroep homocopathie.
31 oktober om 19.00 uur in de aula van de RL, Lezing: „Leefwijze en Holistische Geneeskunde door Han M. Stiekema, arts en schrijver van diverse boeken o.a. over natuurgeneeskunde en vasten.
Toegang: vrije bijdrage (richtbedrag f 3,-).

Libertijn

27 oktober om 9.00 tot ca. 16.30 uur op kamer 316, Hoofgebouw.

Onder de titel „Het verzorgen van sociale initiatieven” zal er een cursusdag zijn onder leiding van mr. Mouringh Boeke. Voorbereidingsadvies: Lex Bos, Het verzorgen van sociale initiatieven (40 pagina's). (Verkrijgbaar bij de Vijfster, Oeverwal 2, f 11,50 of te lenen bij Libertijn). Info en aanmelding: seïn 4 of tel. 14097. Kosten: afhankelijk van de kunstzinnige begeleiding, een vrije bijdrage met een richtbedrag van f 10,-.

27 oktober om 19.30 uur in de RL-filmzaal Lezing van mr. Mouringh Boeke: „Vernieuwing van de gezondheidszorg vanuit de beweging van de alternatieve geneeswijzen”.

Toegang: vrije bijdrage. Aansluitend de tweede algemene ledenvergadering, voor iedereen toegankelijk.

Muziek: Gisela Douwes.
Plaats: Gymnasium (voorheen de Kleine Comedie), Tongersestraat 28A te Maastricht. Aanvang 20.00 uur, zaal open vanaf 19.30 uur. Toegang: f 5,- (kaarten zijn verkrijgbaar bij het Bureau Studium Generale, kamer 328 Hoofgebouw).

N.B.: De werkgroepen staan open voor maximaal dertig deelnemers. In verband hiermee wordt gewerkt met een systeem van inschrijvingen. Inschrijfformulieren zijn verkrijgbaar bij het Bureau Studium Generale en bij de kassa's van de plaatselijke boekhandels.

COC-agenda voor november

Elke werkdag open van 14.00-17.00 uur. Elke zaterdagavond vanaf 20.30 uur Café Rosé. Let op de programma's in het café.

Dinsdagavond 1 november 20.00 uur werkwinkel, café open.

Vrijdag 4 november 20.00 uur vrouwenavond. Zondagmiddag 6 november 15.00 uur Roze Salon.

Dinsdagavond 8 november 20.15 uur film: „Pixote”, van Babanco.

Dinsdagavond 15 november 20.00 uur werkwinkel met de kongreskommissie, het café is open.

Dinsdag 22 november 20.15 uur Open Avond met de journalist Marcel Bullinga over „Van de liefde kun je niet leven”; over hoeren en hoerenjongens.

Vrijdagavond 25 november 20.00 uur vrouwenavond.

Zaterdag 26 november Pink Party (let op de aankondigingen).

JOC (II) Achterban

Korte samenvatting van de JOC (II) achterbanvergadering van 6-10-1983.

Werkwijze binnen de JOCat II

- afspraken gemaakt over de taak en functie van voorzitter en notulist; dit wordt een roulerend systeem

- Hoe propagieren we de vergaderingen? Aan de OW-groepen via stencils; via posters op Randwyck en het Hoofgebouw en via de Observant en/of Theezee.

- vergaderfrequentie: eens per 6 weken, in de vijfde week van het blok donderdag 20.00 uur op het Hoofgebouw.

Blok 2.7: Gezondheid, gezondheidszorg en samenleving.

We gaan nauwlettend in de gaten houden hoe 2.7 opgezet gaat worden en evt. kritiek leveren. Zo willen we proberen 2.7 zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

Studiebegeleiders. We hebben het idee dat ze het afgelopen jaar slecht gefunctioneerd hebben. Er zal een brief geschreven worden naar de Dagelijkse Commissie der Examens met een aantal vragen.

Zijn er genoeg (zelf)evaluatiemomenten in het curriculum? Bloktoets niet representatief voor het werkelijke niveau van je jaar. Geen bloktoetsvragenbank op te richten? Dit wordt in JOC II gebracht.

Keuzeblok, een eenzaam blok. Is er geen lijst te verkrijgen met wat 1e jaargenoten doen om zo nog enigszins contact te houden? Wordt onderzocht.

In navolging van de JOCat III schrijven we een brief aan de OC met het verzoek de woensdag zo veel mogelijk vrij te laten daar de OW-groepsbijeenkomsten zo snel op elkaar volgen.

De notulen van deze vergadering zijn te vinden in de JOCat II '83-'84 klapper op het studielandschap, evenals de ingaande en uitgaande post. Volgende vergadering: donderdag 17 november, 20.00 uur, Hoofgebouw. Iedereen is bij deze geheel vrijblijvend hiervoor uitgenodigd. De agendapunten worden nog bekend gemaakt. Groetjes en tot ziens, Namens JOCat II,

Jacqueline Tonnaer

Tafelstraat 13

Elke dinsdagavond open huis. Vanaf 20.00 uur. Aan het begin van de avond een programma.

1 november: Napraten over de vredes-demonstratie in Den Haag. 8 november: Cabaret „Het doofstomme mannetje zei...” Gaston Bannier. 15 november: Video over „mensenrechten”. 22 november: Rollenspelen over waarden en normen.

29 november: Discussie over mensenrechten.

Studentenekklesia

Vieringen

Elke eerste zondag van de maand. Dus 6 november a.s. in de St. Jan a.h. Vrijthof om 11.45 uur.

Studium Generale

In november organiseert het Studium Generale een programma over de Franse schrijver Louis Ferdinand Céline, pseudoniem voor Louis Ferdinand Destouches.

Dit programma ziet er als volgt uit:

Donderdag 3 november: Visies op Céline, werkgroep o.l.v. mw. N. Dhaynaut, docente hogere vertalersopleiding.

In deze eerste werkgroepsbijeenkomst staat een oriëntatie in het werk van de schrijver centraal.

Plaats: filmzaal Hoofgebouw.

Aanvang: 20.00 uur.

Dinsdag 8 november:

Het Céline-project, een theaterproductie door het Lijntheater te Breda.

Plaats: Stadsschouwburg te Maastricht.

Aanvang: 20.00 uur.

Toegang: Studenten, CJP en Pas 65+: f 4,-; overigen f 6,-.

Kaarten zijn verkrijgbaar bij Bureau Studium Generale, kamer 328 Hoofgebouw, en bij de kassa van de Stadsschouwburg.

Woensdag 9 november:

Duitse fascistische literatuur, werkgroep o.l.v. G. Weijers, docent hogere vertalersopleiding.

Plaats: kamer 100, hoofgebouw.

Aanvang: 20.00 uur.

Dinsdag 15 november:

Hoe ontoclaatbaar mag literatuur zijn, werkgroep o.l.v. H. Kraan, docent hogere vertalersopleiding.

Actuele politieke en ethische onderwerpen worden in deze werkgroep behandeld.

Plaats: kamer 100, Hoofgebouw.

Aanvang: 20.00 uur.

Dinsdag 22 november:

Forumdebat over Céline met H. Kraan, docent hogere vertalersopleiding, E. Kummer, vertaler, F. van Woerden, vertaler, J. Versteeg, Célinegenootschap, Ch. van der Heyden, historicus, en mw. R. Rubinstein, publiciste (gevraagd).

Onderwerpen zijn:

- het vertalen van Céline

- de relatie tussen literatuur en ethiek

- de relatie tussen literatuur en politiek

- de waardering voor Céline.

Culturele en creatieve vorming

Kursus textiel

Op woensdag 2 november a.s. zal er een cursus textiel voor studenten en medewerkers van start gaan. In de cursus zal o.a. aan de orde komen: kleding maken, „oude(rwete)” kleding vermaken, ontwerp, design, brei- en haaktechnieken, materialenkennis, leren kennen van de mogelijkheden van textiel, interieur etc.

Definitieve inhoud zal in samenspraak met de kursisten worden bepaald.

Kosten: f 90,- voor studenten, f 105,- voor medewerkers. Dit is inclusief een groot gedeelte van het materiaal. Duur: 15 lessen van 2 uur. Plaats: voormalig buurthuis Ravelijn, Maria Bastion, grote zaal. Deelname: voor maximaal 20 personen. Aanmelden: vóór 1 november a.s.

Kursus batikken

Op woensdag 23 november a.s. zal er een cursus batikken voor studenten en medewerkers van start gaan. De cursus zal 15 weken duren en zal gehouden worden tussen 16.00-19.00 uur, in de grote zaal van voormalig buurthuis Ravelijn, Maria Bastion.

In de cursus zal op de eerste plaats uitgebreid

aandacht worden besteed aan de techniek; daarnaast is er veel ruimte voor experimenten met de diverse verfbaden en de effecten daarvan. De gemaakte producten kunnen verwerkt worden tot bv. kleding of wandkleden. Kosten: f 80,- voor studenten, f 95,- voor medewerkers (incl. materiaal). Deelname: voor maximaal 12 personen. Aanmelden: vóór 12 november a.s.

Nadere informatie over beide cursussen en aanmelden bij: Juliette Creemers, Dienst Studentenzaken, Hoofgebouw R.L., kamer 027, tel. 888306.

Sport

Squashtoernooi

Op 11 november organiseert de L.U.S.S. in samenwerking met L.V.&S. een studentensquashtoernooi voor W.O.- en H.B.O.-studenten. Plaats: Maastrichtse Squash Racket Club, Brusselsestraat 74A. Tijd: 15.00-20.00 uur. Kosten: Sportkaarthouders gratis, niet-sportkaarthouders f 2,50. Inschrijven: op inschrijffijsten op RL-gebouwen Randwyck en Hoofgebouw, maximaal 24 deelnemers.

Te koop:

T-shirts te koop met R.L.-opdruk. Prijs f 19,-. Diverse maten, kleuren rood, zwart, blauw.

Volleybal

Tweede nivo: Voor sportkaarthouders die het volleybalspel nog eens willen leren is de donderdagstraining een gelegenheid bij uitstek. Er is nog voldoende plaats.

Zaalhockey

Training: Ook hier is nog voldoende plaats, ook voor beginners om de kunst van het zaalhockey te leren. Dinsdag 16.30-17.30 uur.

Wintersport

Vanaf heden is informatie te verkrijgen over wintersportreis van 7 t/m 15 januari 1984. Bij dit evenement bemiddelt het Buro L.V.&S. alleen maar. De organisatie is van buiten de R.L.

Tennis

De regeling met betrekking tot tennis is gereed; er zijn 3 mogelijkheden:

1. wintertennis binnen f 270,-
1 okt. '83 - 1 april '84
2. zomertennis buiten f 125,-
1 apr. '84 - 1 okt. '84
3. all-in binnen/buiten f 420,-
1 okt. '83 - 1 okt. '84

Inschrijfformulieren en verdere informatie op het Buro L.V.&S.

Pauze gymnastiek is gestart!

In de Heeg Sporthal, vanaf 5 oktober 1983, woensdag 12.40-13.25 uur. Er wordt via de prikborden een poging ondernomen om carpooling georganiseerd te krijgen zodat medewerkers en studenten uit wat verder gelegen lokaties kans hebben om mee te doen. Sportkaarthouders: gratis, anderen: f 2,50 per keer.

Aktiviteitenagenda

Lezing (SG): „Kernoorlog en kernbewapening”, F. Barhaby; 25 oktober, 20.00 uur, Aula.

Lezing (SG): „Film en elektronische muziek”, F. Weiland; 26 oktober, 20.00 uur, Aula.

Lezing (SG): „De rol van de vredesbeweging met betrekking tot de legitimering van wapeningsprocessen”, Leon Wecke; 27 oktober, 20.00 uur, Aula.

Lezing (SG): „Ontwikkeling en ontwapening”, B. Röling; 1 november, 20.00 uur, Aula.

Céline (SG): SG-programma over de Franse schrijver Céline. Werkgroep o.l.v. mevr. N. Dhaynaut; 3 november, filmzaal hoofgebouw, 20.00 uur.

Gastcollege: „De vredesproblematiek en het recht”, J. Willems; 4 november, Collegezaal „De Nieuwenhof”, 16.15 uur (?).

Céline (SG): Theaterproductie van Lintheater te Breda; 8 november, Stadsschouwburg, 20.00 uur.

Promotie, P. Pop; 4 november, 16.00 uur, Aula.

Céline (SG): Duitse fascistische literatuur, werkgroep o.l.v. G. Weijers; 9 november, kamer 100 Hoofgebouw, 20.00 uur.

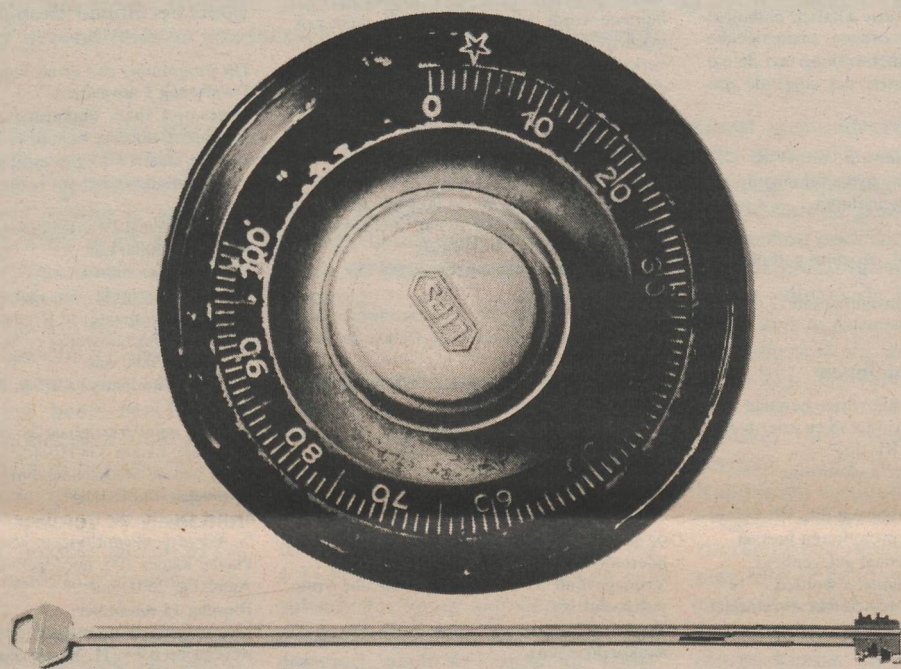
Promotie, R. Sohier; 10 november, 16.00 uur, Aula.

Céline (SG): „Hoe ontoclaatbaar mag literatuur zijn?”, werkgroep o.l.v. H. Kraan; 15 november, kamer 100 Hoofgebouw, 20.00 uur.

Céline (SG): Forumdebat; 22 november, Gymnasium, Tongersestraat 28a, 20.00 uur.

Promotie, J. Scholte en J. Uffing; 25 november, 16.00 uur, Aula.

de bank is ook op zaterdag open

Over sommige financiële zaken wil je eens in alle rust met de bank praten. Zoals je hypotheek, je verzekeringen of de belegging van je spaargeld.

Gewoon door de week ontbreekt daarvoor nogal eens de tijd. En bovendien staat je hoofd er dan vaak niet naar.

Vandaar dat u nu ook op zaterdag bij Spaarbank Limburg terecht kunt voor al uw bankzaken. Want vanzelfsprekend zijn onze loketten ook normaal geopend.

Ons hoofdkantoor aan de Markt te Maastricht, is vanaf 10.00 uur 's ochtends tot 16.00 uur doorlopend geopend.

Hetzelfde geldt voor onze muntenwinkel aan de Markt 15. Kantoor Vroom en Dreesmann blijft ook op zaterdag normaal geopend.

spaarbank limburg

de bank met de van service

Een overbodig pleintje in het Bonnefantenmuseum

Leeghoofdigheid is troef op de Place des Traditions Modernes

Wie in de loop van dit jaar met enige regelmaat een bezoek heeft gebracht aan de Place des Traditions Modernes, 'n fictief pleintje in het Maastrichtse Bonnefantenmuseum, zal het moeiteloos beamen: zelden zag men zoveel leeghoofdigheid samengebond

op zo weinig vierkante meters. Place des Traditions Modernes (Hoe kom je op zo'n naam?) is de titel van een tentoonstellingsreeks, waarmee de huidige conservator moderne kunst, Fred Wagemans, het per traditie wat behoudende expositiebeleid van het Bonnefantenmuseum wil doorbreken. Wat hem daarbij voor ogen staat heeft hij treffend verwoord in 'n begeleidend stencil: „Aan deze reeks ligt het idee ten grondslag van een plein waar mensen uit vele windstreken aanwezig kunnen zijn. Hun herkomst is zeer verschillend. Leeftijd en generatie zijn niet van belang, de taal die ze spreken al evenmin. De disciplines of media waarmee zij zich uitdrukken kunnen zeer uiteenlopen. Het Bonnefantenmuseum wil als Place des Traditions Modernes functioneren. Bezoekers van het museum zijn evenzeer bezoekers op dit plein.”

Maar als Wagemans aardige tentoonstellingen organiseerde, zou de stuitende pretentie waarmee hij ze omlijst mij waarschijnlijk niet eens opvallen.

Een absoluut en nauwelijks te overtreffen dieptepunt bereikte de reeks recentelijk met een door Paul Groot (hoofdredacteur van het volstrekt onleesbare periodiek „Museumjournaal”) samengestelde expositie die zich ten dele in een pauwenkooi voltrok. Ik heb lang gearzeld: moest ik nu wel of niet de dierenbescherming alarmeren? Levende pauwen in een voormalig warenhuis: ik had het gevoel dat er iets niet in de haak was. Maar als ik dan in een recensie lees dat het een interessante tentoonstelling was, voel ik mij buitengesloten, want ik heb die interessante aspecten niet waargenomen. Iemand heeft iets onduidelijks gestameld, maar ik heb zelfs zijn lippen niet zien bewegen.

Momenteel is in het Bonnefantenmuseum de vijfde expositie in de „Place"-reeks te zien. Voor het internationale tintje zorgt dit keer Hartmut Neumann uit Bremen (West-Duitsland). Zijn schilderijen zijn van het actuele, chaotische soort, waarvan er dertien in een dozijn gaan. Wagemans: „Zijn werk getuigt van een grote virtuositeit in compositie, hij laat zijn figuren bestaan in een complex geheel van vormen die ieder een eigen maat en schaal bezitten..." Ik ben onmiddellijk op mijn schreden teruggekeerd, maar ik heb het er opnieuw niet aan afgezien. Marion Gadiot

(Amsterdam) heeft het filmzaaltje van het museum behangen met een kleurenfotoreportage van een reis door Israel en Griekenland. Om toch vooral niet de indruk te wekken dat het hier „slechts" fotografie betreft, heeft ze de vloer bezaaid met graankorrels. Bovendien wordt de bezoeker vergast op een collage van authentieke „bijbelse" geluiden. Geloof het of niet: „dit is niets minder dan een „fotosculptuur", sterker nog een „Poème d'Installation", vervaardigd door een kunstenaar die (aldus Wagemans) „associatief werkt, gehoorgevend aan impulsen". En dat is nog niet alles: „vanuit een ogenschijnlijke richtingloosheid groeit het werk naar een steeds helderder inzicht in de typische bestanddelen van beide culturen". Gelukkig dat dat stencil er lag, want uit mezelf was ik er nooit opgekomen. Is er dan niets positiefs te melden over aflevering „cinq" van de Place des Traditions Modernes? Zeker wel. Er bestaan drie wonderlijke beelden van Han van Wetering

(Maastricht), die met een minimum aan middelen een maximum aan zeggingskracht bereikt en ook de sombere acrylschilderijen die Peter Wehrens uit Beek laat zien, zijn fascinerend genoeg om nog even op het pleintje te verwijlen. Wehrens behoort met Haagmans, Van der Hijden, Teeken en Van der Zander tot de Limburgse schilderstop. Ik zou het toejuichen wanneer het Bonnefantenmuseum aan elk van deze schilders afzonderlijk grotere overzichtstentoonstellingen zou wijden. Want dat is de essentie van mijn kritiek op de Place des Traditions Modernes: de gemiddelde exposant komt er niet uit de verf. Het is er te druk met al die mensen uit vele windstreken. De „Place"-reeks is, zo constateer ik, vastgelopen in haar eigen conceptie en put haar bestaansrecht nog slechts uit het weerloos geblaas van een museumambtenaar die het opwerpen van drempels tot taakstelling verheven heeft.

J.P. Heyen

„Heller Wahn", omstreden film van Margarethe von Trotta

Margarethe von Trotta (geboren in Berlijn in 1942), joeg vele vooral mannenlijke filmcritici de gordijnen in bij de presentatie van haar nieuwste film „Heller Wahn" op de Berliner Filmfestspiele te Berlijn in 1983. In Nederland werd deze film om commerciële redenen uitgebracht onder de titel „Die Freundin".

In een interview verklaarde von Trotta die agressie uit het feit dat velen zichzelf op onaangename wijze in de film herkennen: „Het verhaal speelt zich af in hetzelfde burgerlijke milieu als dat waaruit de critici voortkomen. Ik laat de angst van mannen zien die hun zogenaamde aanspraken op hun vrouwen dreigen te verliezen. Ik laat de kracht van een vrouwenvriendschap zien en wat de gevolgen van zo'n vriendschap voor de man-vrouw-verhouding kunnen zijn. De felste recensenten zijn die mannen die de mond vol hebben over hoe progressief ze zijn, totdat er werkelijk iets essentieels verandert, waardoor ze oer-conservatief worden." (...) Als meer banale reden dat haar

film zo negatief werd ontvangen, stelde ze dat het in de Duitse filmwereld nu eenmaal wet is, dat na het maken van een succes, een volgende film absoluut de grond in wordt geboord. En van succesvolle films is er inderdaad sprake: in 1979 regisseerde von Trotta „Schwestern, oder die Balance des Glücks" en in 1981 maakte ze haar meesterwerk „Die Bleierne Zeit". Evenals in die films laat Margarethe von Trotta in „Die Freundin" een bijzondere relatie zien tussen twee vrouwen, ditmaal tussen twee vriendinnen: Olga (Hanna Schygulla) en Ruth (Angela Winkler). Olga is een zeer zelfbewuste vrouw, die literatuur doceert en gehuwd is met een succesvolle regisseur. Ruth is daarentegen veel onevenwichtiger. Ze is getrouwd met Franz, een polemoloog en brengt haar tijd door met schilderen. Tijdens een vakantie ontmoeten Olga en Ruth elkaar voor het eerst en in die periode doet Ruth een poging tot zelfmoord. Terug in Berlijn vraagt Franz aan Olga om zijn contactarme vrouw behulpzaam te zijn bij het overwinnen van haar depressies. Olga slaagt hierin voortreffelijk; Ruth durft zelfs een expositie te geven van haar eigen

schilderijen. Dit wordt echter verhinderd door Franz, omdat hij vindt dat de vriendschap tussen beide vrouwen een bedreiging voor hemzelf wordt. Door zijn jaloezie doet Ruth een tweede zelfmoordpoging. Franz is geschrokken van zijn gedrag en biedt de twee vrouwen een vakantiereis aan naar Caïro. Daar overwint Ruth haar depressies en bij hun terugkomst voelen de vrouwen zich sterker en nauwer met elkaar verbonden dan ooit. Franz voelt zich opnieuw door de emotionele onafhankelijkheid van zijn vrouw in het nauw gebracht en slaat Olga in elkaar. Margarethe von Trotta beschouwt zichzelf als verteller van een serie gebeurtenissen die in chronologische volgorde plaatsvinden en een commentaar leveren op de tijd waarin die gebeurtenissen zich afspelen. Al haar films weerspiegelen de maatschappelijke gebeurtenissen in het Duitsland van de jaren zeventig en tachtig. Von Trotta: „Ich fühle mich eine Chronistin, kein Richterin". „De toeschouwer moet maar uit mijn films halen wat hem of haar aanspreekt" (...) Dat dit zelf laten produceren van motieven haar in ieder geval goed gelukt is, blijkt wel uit de overdreven kritiek die de film, vooral van mannelijke zijde, gekregen heeft.

Charles Wuts

Agenda

Stadsschouwburg

Donderdag 27 oktober om 20.00 uur: „De nacht, de Moeder van de Dag", door het Publiektheater.
Donderdag 3 november om 20.00 uur: The London Concertante Ensemble (kamermuziek).
Dinsdag 8 november om 20.00 uur: „Het Céline Projekt" door Lijntheater (Studium Generale).

Filmhuis Maastricht

Donderdag 27 oktober tot en met 2 november om 20.00 uur: „Identificazione di una donna" van Michelangelo Antonioni.
Donderdag 27 oktober tot en met zondag 30 oktober om 22.30 uur: „Das Tagebuch einer Verlorenen" van Georg Wilhelm Pabst (1929).
Donderdag 3 november tot en met woensdag 9 november om 20.00 uur: „Die Freundin" van Margarethe von Trotta.
Donderdag 3 november tot en met zondag 6 november om 22.00 uur: „Düsmän" van Zeki Okten (Turkije).

Podium Posjet (Vijverdal)

Donderdag 27 oktober om 20.00 uur: „Eten" een voorstelling over anorexia nervosa door theatergroep Buitenspel.
Donderdag 3 november om 20.00 uur: Rum (Vlaamse volksmuziek)
Dinsdag 25 oktober om 20.00 uur: „Lina Braake" een film van Bernhard Sinkel.
Dinsdag 1 november om 20.00 uur: „Lolita" een film van Stanley Kubrick.
Dinsdag 8 november om 20.00 uur: „Cria Cuervos" een film van Carlos Saura.

Toneelacademie Maastricht

Maandag 24 oktober tot en met woensdag 26 oktober in de studio van de toneelacademie om 20.30

uur: Maria Stuart en Escorial gespeeld door de eindexamenklas (reservering 043-12241).

Studium Generale

Dinsdag 25 oktober aula RL om 20.00 uur: een lezing door Frank Barnaby over kernoorlog en kernbewapening.
Woensdag 26 oktober aula RL om 20.00 uur: een lezing van Frits Weiland over film en elektronische muziek.
Donderdag 27 oktober aula RL om 20.00 uur: een lezing door Leon Wecke over de rol van de vredesbeweging met betrekking tot de legitimering van bewapeningsprocessen.
Dinsdag 1 november aula RL om 20.00 uur: een lezing over ontwikkeling en bewapening (spreker nog onbekend).
Donderdag 3 november filmzaal RL om 20.00 uur: Visies op Céline, werkgroep o.l.v. mw. Dhaynaut.
Dinsdag 8 november in de Stadsschouwburg van Maastricht om 20.00 uur: Het Céline Projekt door het Lijn-theater uit Breda.

Bonnefantenmuseum

„Ontwerpen voor de industrie", „Minckelers, 200 jaar gas", „Place des traditions Modernes 5", werken van Gadiot, Neuman, Wehrens en van Wetering.
Presentatie van Mosa (hotelporselein en tegels).
Fotocollages van Jan Dibbets.

Stadssporthal Sittard

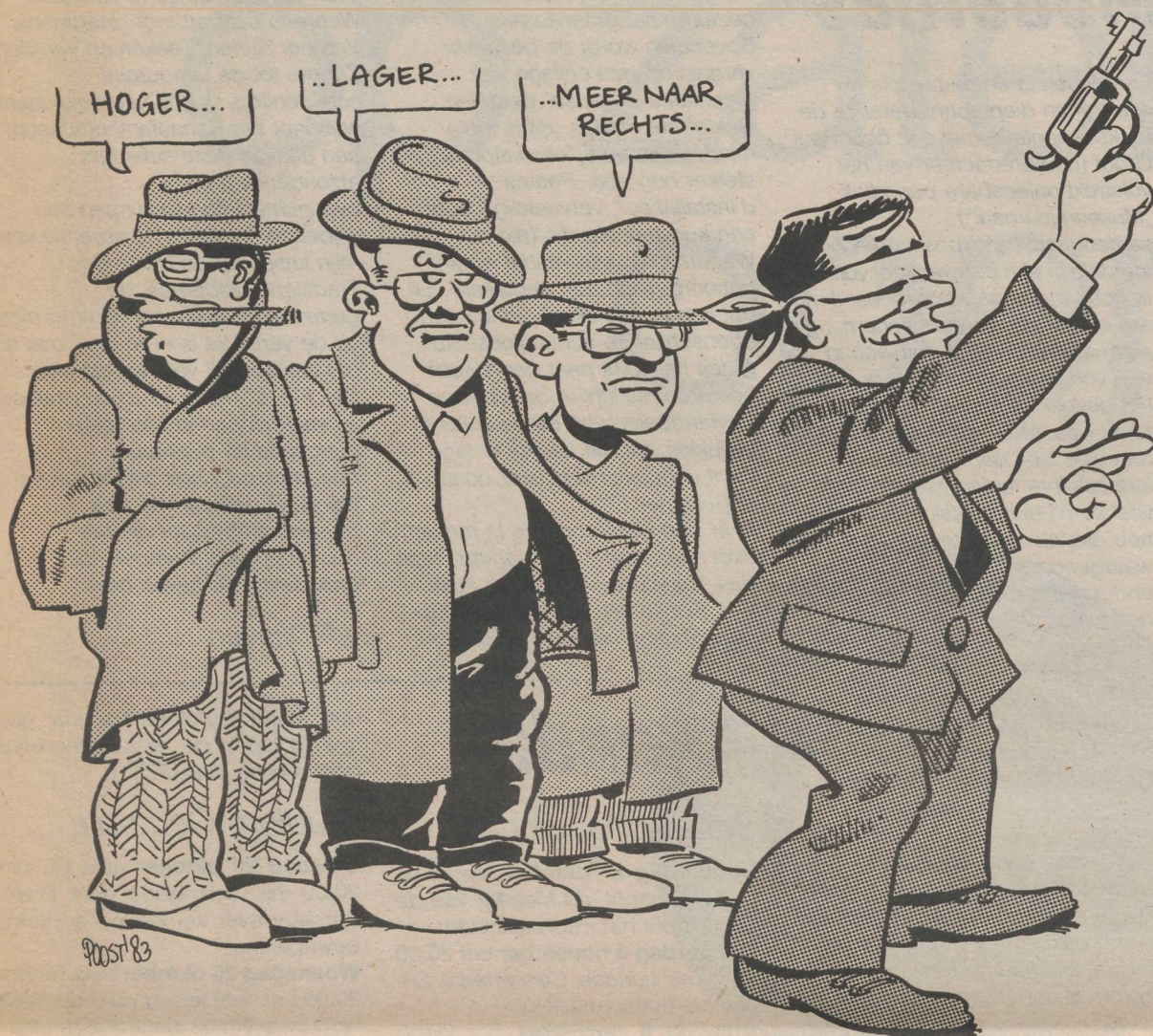
Vrijdag 28 oktober, zaal open vanaf 19.30 uur: SAGA (Canadese rockformatie).

De Lappenmand (Kombi)

Vrijdag 28 oktober, zaal open vanaf 20.00 uur: Twice a Man (Zweedse new-wave band).

Aken

Zondag 23 oktober tot en met zondag 6 november: tentoonstelling van werk van Marc Chagall (Eurogress Aachen, Lüttich Saal).

Prominent in een tent

Als niet Verheij, maar Van den Biggelaar voorzitter geweest was van het bestuur van het ziekenhuis, dan was Deetman op 17 oktober niet naar huis gereden met een LEGO-bulldozer voor zijn zontje, maar met de belofte dat Arthur Spronken een standbeeld van hem zou maken voor de parkeerplaats

op Randwyck. Want wat de minister op 17 oktober allemaal uit zijn mouw schudde voor het ziekenhuis en de universiteit verdient toch meer dan zo'n onnozel speelgoedje waarop ook nog met koeieletters het woord DOELMATIGHEID stond geplakt? Ga maar eens na. Eerst hield

Deetman een toespraak waarin hij uitlegde dat alleen maar door toedoen van zijn collega Ruding geen datum genoemd kan worden waarop Annadal academisch ziekenhuis wordt. „Wil ik niet zelf in de door mij gegraven kuil vallen, dien ik duidelijkheid te hebben over het in de toekomst in het

Akademisch Ziekenhuis te voeren tarief, niet alleen in de huidige constellatie, doch ook bij de nieuwe behuizing”. Vervolgens snelde hij naar buiten, slechts door enkele gastheren gevolgd. De rest van het gezelschap prominenten bleef vanuit de speciale feesttent met glazen zijwand toezien hoe de excellentie zijn pistool trok en daarmee een gat in de stormende hemel schoot. Op dat sein begon een stel bulldozers ijverig te schrapen in het land waar eens de pruimebomen bloeiden.

De getergde Limburgse bouwwereld begint inmiddels onrustig op zijn stoel te schuiven, zeker nu gouverneur Kremers de minister voorhield dat er in de provincie enkele bouwers zijn die het karwei uitstekend aan zouden kunnen. Dus, ook al komen ze niet als de allergeodkoopsten uit de bus bij de aanbesteding, dan zou het belang van de werkgelegenheid toch moeten voorgaan.

Maar goed, Deetman trok weldoend verder. Over hartchirurgie zei hij niet dat Maastricht dat plan beter kan vergeten. En 's avonds in de Stadsschouwburg waar hij een gezelschap Synergium-deelnemers toesprak, zei hij dat hij zou vechten voor de komst van het WIDER-instituut, waarop Maastricht samen met een andere stad in Europa zo'n uitstekende kans maakt dat de krant rustig kan schrijven dat het instituut zo goed als zeker naar Maastricht komt. Van den Biggelaar, Kremers en Albada hebben de afgelopen weken er alles aangedaan om het instituut naar Maastricht te krijgen. Onze reizende zonen deden alle drie het land van de rijzende zon aan; alleen al daardoor wordt de Limburgse wereld wijder met WIDER.

MA LAISE

Depressie

„Bertram... Ma hier, ik sta al een half uur op je deur te kloppen. Je weet toch nog wel wie ik ben? Mevrouw Laise, je hospita!”

„Hoezo down? Kan je niet bij de deurkruk?”

„Jajaja, depressief. Ik heb daar pas in de Libelle nog wat over gelezen. Joh, zeg 't maar: is 't autogeen of exogeen? Want in het eerste geval móet je echt even naar Vijverdal hoor!”

„Wát zeg je? Moet ik een crisisinterventiecentrum alarmeren? De huisarts, de brandweer en ene mevrouw Riag? Wie is dat?”

„Geéستelijke gezondheidszorg? Je bedoelt dat ik meneer pastoor moet gaan halen? Of kan je het ook met het nieuwste nummer van het Katholiek Nieuwsblad?”

„Zeg dat nóg 's... Je stem sloeg een beetje over...”

„Ik moet oprotten? Je gaat verhuizen? Maar Bertje, hoe kan je dat nou toch zeggen? Je hebt een mooie kamer, en het is toch gezellig met Pa en mij?”

„Té gezellig? Dat kan ik nou niet snappen, Bertram!”

„Ja, dat kan ik me nog wel herinneren, toen je die avond thuiskwam met dat meisje. Jullie wilden stiekumpjes naar boven sluipen hè, maar ik had al tegen je gezegd 'Als Bertram nou thuiskomt, drinken we even een borreltje met hem', nou, en toen hoorde ik je thuiskomen en toen heb ik, écht heel vriendelijk vind hoor, jullie uitgenodigd wat te drinken. En ik vond het helemaal aardig van Pa dat-ie dat meisje daarna nog naar huis heeft gebracht.”

„Hoe bedoel je 'Dat was nou niet de bedoeling!'?”

„Op je kamer dus?”

„En dat ze 's nachts ook bleef...?”

„Ja maar! Bertram, dat kan je toch niet tegenover je verloofde maken?”

„Je bent helemaal niet verloofd? En dat meisje dat ik dan een paar keer 's morgens hier gezien heb? Nou, Bertram?”

„Moet ik nu weer de brandweer bellen? Je gaat uit het raam springen? We hebben nog wel een ladder in het schuurtje hoor, als je per se niet door de deur naar buiten wilt.”

(Stilte)
„Bertrammetje?”

Kamerleed

Lang gewacht en toch gekregen: een diensthoofd voor de dienst Studentenzaken. Na een selectieprocedure van anderhalf jaar, die samen met de procedure voor een diensthoofd Personele Zaken tot de meest schamele vertoningen, die zich ooit binnen de universiteit hebben afgespeeld, gerekend mag worden is het College van Bestuur overgegaan tot benoeming van de kandidaat die de selectiecommissie heeft voorgedragen. Over de man zelf geen kwaad woord: hij kan er zelf niets aan doen, dat de eerste sollicitatieprocedure jammerlijk de mist in ging, dat er geen student in de commissie zat, ook geen vertegenwoordiger van de dienst zelf en dat de commissie geen boodschap had aan de mening die de medewerkers zich van de

kandidaten mochten vormen in een kennismakingsgesprek. Als klap op de vuurpijl arriveerde op 17 oktober het volgende briefje bij twee medewerkers van de dienst, Juliette Creemers en Hans Wenting: „Daar ik heb vernomen dat u op dit moment de kamer bestemd voor het diensthoofd Studentenzaken, „bewoont”, verzoek ik u, in verband met de komst van genoemd diensthoofd met ingang van 1 november as. gedurende twee dagen per week, deze kamer te ontruimen en ter beschikking te stellen van de heer Kort. U wordt verzocht aan bovenstaan verzoek zo spoedig mogelijk gehoor te geven. Met vriendelijke groet, W.A. Hoekstra, hoofd van de dienst Personele Zaken.”

Zo gaat dat in een doelorganisatie, geen flauwe kul over wie hier de dienst uitmaakt!

